

3 Sissejuhatus

Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseumi viisteist tegevusaastat on kulgenud läbi erinevate etappide, kõõludes järjepidevalt punkmuuseumi ja Kunsthalle, isetekkelisuse ja institutsionaalsuse vahel. Olles nähtav eelkõige näitusemajana, aga ka ürituste ja pidude asupaigana, on üks külg, mis on jäänud pigem tahaplaanile – see on EKKMi kollektsioon. Nimelt ei ole võimalik muuseum olla ilma, et oleksid kogud – aga millised need on, kuidas need täienevad ning mida nendega peale hakata, selles kõiges on rohkem vabadust kui esmapilgul tundub. EKKM on seda vabadust kasutanud aja jooksul kord rohkem, kord vähem, kuid nüüd on käes aeg teha taas üks avalikum kogude ülevaatus.

EKKMile kuulus üks Reskripti vautšer – võimalus saada nihestatud avamisüritus, vestlusring, raamatuesitlus vms, kuid reskripteerimist vajas seekord hoopis kogude osakond. Sügisel 2020 sukelduski Reskript koos tegevtiimiga kogunenud kultuuri-kihti ning tuvastas järgmised asjad:

- peale tegevjuht Marten Esko ei teadnud keegi, mis tööd kogudes on või kus need asuvad. Samas tekitab kogu jätkuvalt palju tugevaid tundeid kõigis, kel sellega asja on olnud.
- Küsimused kogude kohta jõuavad kiiresti EKKMi olemise tuumani. Kas muuseumi mängimine/performeerimine on ikka veel aktuaalne strateegia? Kuidas suhestuvad omavahel punkmuuseum ja MTÜ? Kes on pärandi hoidja ja millised volitused tal on? Kuidas igapäevaselt ellu jääda? Mis saab EKKMist tulevikus?

Algne kogumispoliitika tugines paljuski ideele sümboolsest vahetuskaubast kunstnikega, mängulistest bartertehingutest, mistõttu lisaks teostele on kogu võrdväärseks osaks legendid, kuidas teosed on kogusse jõudnud. Veidrused ja varimajandus on oluline, žestid ja spontaansus, läbirääkimised, mis kujunesid hoo pealt... EKKM organisatsioonina on ise üsna sarnane, ei taha jõuda kohale, hakkab vastu, jääb alati „teel olevaks“ nähtuseks.

Arvestades neid asjaolusid, on Reskript olemasolevad kogud ümber korraldanud, pakkunud välja terve hulga uusi alakogusid ja ka kogumispoliitika põhimõtteid tulevikuks. Ehk peakski EKKM koguma ainult seda, mida teised muuseumid ei saa või ei taha koguda? Nagu Marco Laimre on öelnud, siis EKKM saab olla

väledam, teravmeelsem, elusam ja huvitavam kui arusaam
muuseumist tavaliselt ette kujutada lubab! Oma sõna ütlevad
kogude (ja EKKMi) tuleviku osas sekka juhatuse liikmed,
tegevtiim, kunstnikud, kelle teosed kogudes on, ning isegi
üks tulevane kaasaegse kunsti konservaator.

Põnevusega,
Henri Hütt
Maarin Mürk

Tere tulemast Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseumisse!
Täna külastame püsiekspositsiooni ning kogude osakonda!

Sissejuhatuseks linnulennuline ülevaade ajaloost ja kujunemisest. EKKMi kui sellise alguseks võib lugeda kahte momenti aastast 2006. Kõigepealt, stuudioruumide otsingul olevad Marco Laimre ja Neeme Külm olid kuulnud tuttavate kaudu tühjalt seisvast majast ning skvottisid selle. 25. oktoobril 2006 kell 13:10 kirjutab Laimre esimese sissekande EKKMi logiraamatusse: „Üldehitus, koristus. Madis viis malm radiaatorid.“¹ Algas sõprade, kolleegide ja tudengite abiga läbikaevamine kogunenud kultuurikihist.

Teine moment aastast 2006 – veebruaris oli linna teises otsas avatud kauaoodatud Kumu kunstimuuseum, mille puhul sai aga ruttu selgeks, et kogu kaasaegne kunst sinna ei mahugi. Oleme kuulnud, et Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum kui selline sai alguse Kuku klubis väga vihaste kunstnike kokkusaamisest. Kui ametlik kultuuripoliitika jõuab 100 aastaga ehitada ühe kunstimuuseumi, siis tuleb teine lihtsalt ise ära teha, eriti kuna värskest skvotitud majas ruumi on. Kaasatigi Elin Kard ja Anders Härm ning EKKM oli sündinud.

Üldiselt võiks EKKMi puhul eristada nelja etappi: aastad 2006–2009 nn punkmuuseum, mida vedasid Laimre, Külm ja Kard; aastad 2009–2016, eestvedajaks Härm; sel perioodil asutati MTÜ, saadi linnaga kokkulepe maja kasutamiseks ja stabiilsem rahastus; aastad 2016–2020, mil eestvedajateks olid Marten Esko ja Johannes Säre ning jätkusid otsingud institutsionaalsuse ja isetekkelisuse vahel. Neljas etapp algas 2021. aasta jaanuaris, mil tegevjuhina tuli tööle Kadi Kesküla; lisaks temale on tiimis praegu kolm ja juhatuses kuus liiget. Anders Härm on nimetanud EKKMi kui „becoming an institution“ või „performing an institution“² ning see pidev teelolek on osutunud EKKMi ajaloos nii kontseptsiooniks kui ka diagnoosiks.

Igatahes, muuseum. Muuseum ei saa aga olla ilma, et oleksid kogud. Mõeldud-tehtud. Laiem avalikkus sai esimest korda kogudest ülevaate 2011. aastal Härmi kureeritud näitusega „Muuseumi failid: kogutud printsiibid 1“, mille saatetekstis kirjutatakse, et EKKMil pole kunagi olnud kollektioneerimiseks eelarvet, pole kunagi olnud koguhoidlat, pole kunagi olnud säilitamistingimusi³. Samas ei soovitud käituda ka nõukaaegsete „künstinuijajatena“, pressides kunstnikelt teoseid välja. Kõike

seda arvesse võttes oli kolm varianti, kuidas teosed kogusse jõudnud olid:

- a) omandatud kunstniku ja institutsiooni vahel aset leidnud kontseptuaalse tehingu teel,
- b) institutsiooni poolt strateegiliselt tellitud,
- c) kunstnikepoolsed annetused ja deposiidid EKKMi juures.⁴

2017. aastal toimus teine suurem kogudega seotud näitus „Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum“, kuraatoriteks Esko ja Säre, kes mõtestasid seniseid tegevusi, vaatlesid potentsiaalseid tulevikustsenaariume ja nendeni mitte-jõudmiseks vajalikke taktikaid.⁵

Jõuamegi kaasaega, 2021. aasta kevadesse. EKKMile kuulus üks Reskripti vautšer – võimalus saada nihestatud avamisüritus, vestlusring, raamatuesitlus vms, kuid nende meelest vajas reskripteerimist hoopis kogude osakond. Reskript sukelduski koos tegevtiimiga 2020. aasta sügisel kogunenud kultuurikihti ning tuvastas järgmised asjad:

- peale tegevjuht Marten Esko ei teadnud keegi, mis tööd kogudes on või kus need asuvad. Ühiste jõududega teostati põhjalik inventuur ja kaardistati olukord.
- Lisaks, küsimused kogude kohta jõuavad kiiresti EKKMi enda tuumani. Kuidas ikkagi suhestuvad omavahel punkmuuseum ja MTÜ, kes on pärandi hoidja ja millised volitused tal on, kuidas igapäevaselt ellu jääda, mis saab EKKMist tulevikus jne.

Järgneval kogude külastusel puudutame kõiki neid teemasid, kuid enne sisenemist vaatame veel ringi värskelt uuendatud püsiekspositsioonis.

Kõige esimeseks eksponaadiks on loomulikult kinnistu ise aadressil Põhja pst 35 – ning alates 2021. aasta kevadest aadressil Rumbi 3, mis ehitati Tallinna elektriijaama (praeguse Kultuurikatla) abihooneks. Netopinda on siin 388,6m² ning hoone oli planeeritud taluma suuri masina- ning vibratsioonikoormusi⁶. Alates 2007. aastast, kui siin avati esimene näitus, on hoone talunud suurt kaasaegse kunsti koormust ja selle intensiivseid vibratsioone. Kunstiväljal on käinud arutelud, kas EKKM on see konkreetne asukoht või on see eelkõige idee, mida võiks ka mujale kolida, kuid hetkel on tegevtiimi seisukoht, et see maja

7 on lahutamatu osa EKKMi sisust. Seega – korda, mitte kinni – ning ettepanek oleks võtta ka hoone ise muuseumikogusse. Enne järgmiste teoste juurde asumist näete siin ka kliimast ja õhusaastest räsitud hooaja-lippude kollektsiooni. Mõnda EKKMi hooaega on ilmselgelt raputanud tugevamad soolased meretuuled ning pleegitanud intensiivsem UV kiirgus; üldiselt säilitatakse neid veterane arhiivis.

Siin seistes paistab kätte teos, mis pani aluse EKKMi kogule – Raul Kelleri „Reflektor“ (2007–2011)⁷, mis kujutab endast kahe nädala jooksul ümbruskonnast kogutud helilõikudest tehtud 24-tunnist kompositsiooni. Algselt oli see loodud Tallinna Kunstihoone näitusele „Uus laine“ (kuraatorid Anders Härm ja Hanno Soans) ning kuna näituse avamine langes kokku pronkssõduri teisaldamisega seotud aprillirahutusega, sai „Reflektorist“ lähiajaloo tormiliste sündmuste juhuslik jäädvustaja. EKKMi jõudis see 2011. aastal seoses „Kogutud printsiipide“ näitusega, mille jaoks Keller salvestas uue, kohaspetsiifilise heli-kompositsiooni. EKKMi kogusse ostis Laimre selle Kultuurikatla hoovist leitud 1-kroonise mündi eest. Muide, algselt oligi üks idee täiendada kogu järjest kasvavate summadega, esimene teos üks kroon, teine kaks krooni jne. See muidugi tähendanuks, et ühel hetkel tulnuks leida juba ka 500-krooniseid.

Vaadates nüüd veel püsiekspositsioonis ringi, näeme Neeme Külma installatsiooni „Lava“ (2009). Nagu EKKMi kodulehel kirjutatakse, siis „Esmapilgul võib teile küll tunduda, et tegemist on lihtsalt lavaga, kuid tegelikult... see ei ole lava. See on skulptuur.“⁸ Kunstiteose loomiseks eraldatud rahad muundati hoopis millekski praktilisemaks, mida parasjagu tarvis oli. Kunstnik pidi vastu saama EKKMi logoga T-särgi, aga kuna EKKMil sellist T-särki siiamaani pole, siis pole justkui ka tehingut. Nii et meil on siin lava, mis ei ole lava ja tehing, mis ei ole tehing.

Kui me vaatame kinnistu juures veel ringi, siis näeme teost, mis ühena vähestest on olnud järjepidevalt eksponeeritud – rühmituse Johnson & Johnson (Indrek Köster, Taavi Talve) teos „Soundcheck“ (2007)⁹. Tegemist on taas algselt Kunstihoone näitusele valminud teosega, mis hiljem deponeeriti kunstnike loal EKKMi. Eks ole ka täna ühiskonnas rassi- ja rahvuse teemad sama aktuaalsed kui tookord, kuid kogusse jõudis see teos proosalisematel põhjustel – toona oli kunstnikel pidevalt probleem näitusejärgselt oma suuremahuliste tööde hoiustamisega. Siin aga ruumi jagus ning see oli ka hea paroodia korralike muuseumite kogumispoliitikast.¹⁰

Selle hoone iseloomulikuks tunnuseks on kindlasti ka endine sõeestakaad, kuhu külastajaid kahjuks enam ei lasta. Estakaadi all on end sisse seadnud Dénes Farkase teos „Когда мы только изучали слова“ – kui me alles sõnu õppisime – mis jäi majja kunstiauhinna Köler Prize 2011 nominentide näitusele. Teos rippus palju aastaid EKKMi kohvikus, andes võimaluse näitusele tules ning ürituste ja pidude ajal mõtiskleda valikutele, mida me teatud sõnade kasuks otsustades teeme. Tegeledes sõnade isepäisuse ja allumatusega ning meie püüetega neid siiski kontrollida, on asjaolu, et me kunagi ei jõua lõpliku kindluseni, tehtud puust ette ja punaseks – nagu te näete, on teos paigutatud täiesti kättesaamatusse kõrgusesse.

Siin seistes näeme ka totaalset muutumist, mille EKKMi väliala on selle aasta kevadel linna initsiatiivil läbi teinud – kadumas on garaažid ning eelmisel aastal rajatud kogukonnaaia staatus on lahtine. Kuid siin aianurgas ootavad oma taassündi Edith Karlsoni skulptuurid, mis pärinevad tema näitusele „Draama on sinu peas“ (2013) ning mille kohta on kirjutatud, et need kujutavad lapsepõlves läbi elatud hirme ja täiskasvanuea ängistusi¹¹; seda kõike kipsi valatuna. Kuidas on need hirmud EKKMi tagahoovi hiilinud, ei olegi hetkel oluline, aga siin nad on ja nendega tuleb nüüd tegeleda. Suvel on plaanis hirmudele vastu astuda ning Karlsoni juhendamisel skulptuurid töötoa käigus restaureerida. Ametlikult kogus Karlsoni teosed veel ei ole, aga läbirääkimised juba käivad.

EKKMi uues püsiekspositsioonis on töid veel, aga nendega kohtume oma ringkäigul edaspidi. Mingem nüüd siit trepist üles – seekord siseneme EKKMi töötajate sissepääsust!

Nüüd olete te jõudnud kontori- ja puhkeruumidesse, mis sellisel kujul on kasutusele võetud alles hiljuti. Algselt oli siin aastaid prooviruum ja siis kolaladu ning EKKMi administratiivne aju asus kuni aastani 2020 hoopis ühes teatud Eesti Kunstnike Liidu ateljees. Siin liituvad meiega ka rääkivad pead, mida te kohtate edaspidi erinevates ruumides – sõna saavad EKKMi juhatus, tegevtiim ning paljud kogudes olevate teoste autorid. Me küsisime neilt ühe küsimuse, millele nad kõik vastasid.

Nendes ruumides siin on Reskripti ettepanekul eksponeeritud nüüd uus alakollektsioon „EKKMi majalised“. Lisaks konkreetsele asukohale, millest eespool juttu oli, on EKKM ka kogukond. Toimides ühelt poolt organisatsioonina, kus on aastaplaanid,

9 eelarved, töökohad ja aruanded, kuid teiselt poolt on siin ka suur annus kõrvaltvaatajale tabamatut sideainet, mis selle kõik tööle paneb. Reskriptile tundus oluline avaldada lugupidamist alusepanijatele ja eestvedajatele, kelle töö siin on rohkem kui üheksast viieni, pigem elustiil ja hoiak. Seega on siin nüüdsest permanentselt eksponeeritud järgmised teosed:

(Neeme Külma lavaga, mis ei ole lava, te juba kohtusite.)

Anders Härm „Be Drunk, Be Very, Very Drunk“ (2002–2006)¹²

Tegemist on akadeemilise ettekande pilaga, kus lektor tarbib paralleelselt Deleuze'i-Guattari-Debord'i filosoofiatele ära pudeli brändit, sooritades endaga laval performatiivse „inimkatse“. Siin nähtav dokumentatsioon on sündinud vahetuskaubana Läti Televisiooniga, kes enne *performance*'it soovis lektorilt ettekandejärgset intervjuud. Härm nõustus tingimusel, et Läti Televisioon *performance*'i algusest peale salvestab. Salvestis jõudis lektorini, kuid intervjuust loobuti, võib spekuloida, et põhjuseks oli intervjuueeritava tolleks hetkes saavutatud seisund. Ettekannet saadavad Norra *performance*'i grupi Baktruppen neli joomalaulu, millest viimase, „Why do I cry for you?“ lüürikast on laenatud ka *performance*'i pealkiri. Teos on kollektiooni omandatud pooleliitriise „Napoleoni“ brändi eest, mis kulus iga kord ettekande läbiviimiseks. Alkoholivaliku tingis asjaolu, et 0,75l Belõi Aist, mis oli autori sõnul nõukaaja intellektuaalide põhirelv ja seega kultusobjekt, käinuks selles piiratud ajaraamis üle jõu. Ettekande tekst ise on leitav raamatust „Semionaudi päevaraamat“ (2009).

Enne kui me liigume puhkeruumist kontoris, tuleb tähelepanu juhtida ka siin ruumis asuvatele „mitte kogetavatele“ teostele. Antud projekti raames püüti küll võtta arvele kõik siin territooriumil mis iganes põhjustel asuvad kunstiteosed, kuid mõned jäid siiski oma elu elama. Selguse huvides oleme need eraldanud, nii et need ei hakkaks häirima teie kogude küllastust.

Nii, olles nüüd astunud kontoris, näeme siin kõigepealt taas mõningaid objekte, mille kogemist me hetkel soovita, aga näeme ka majaliste kogu jätkumist.

Elin Kard „Tip of the Day“ (9 maali, 2006)¹³ oli esmakordselt eksponeeritud 2006. aastal Kunstihoone näitusel „Vägivald ja propaganda“. Tekstid maalidel põhinevad Guantánamo vangilaagri

kajastustel meedias. Keskendudes kolmele elemendile – relv, Casio käekell ja oliiviroheline, mille järgi meedia andmetel saab terroriste hõlpsasti tuvastada, tõstatab seeria küsimuse inimeste vangilaagrisse paigutamise tagamaadest ja põhjustest.¹⁴ Maaliseeria on omandatud igavese tasuta sissepääsu eest EKKMi näitustele – kuigi näitused EKKMis on nagunii tasuta. Tegemist on muide ka väga tähendusriikka teosega, kuna see on viimane sooritus maalikunstnik Elin Kardilt, enne kui ta keskendus tööle Eesti Kunstnike Liidus, mille president ta praegu on.

Reskript palus ka praegu tegutseval tiimil mõelda, mis teos neilt võiks majaliste kogusse kuuluda.

Evelyn Raudsepp ja Marten Esko läkitasid kogusse kunstiprojekt/ajakirja „Uus Materjal“¹⁵, mille kaasautoriteks nad olid. Tegemist on Eesti Kunstiakadeemia kunstiteaduse magistrantide algatatud mitte-perioodilise trükisega, mille eesmärgiks olid eksperimendid nii teksti vormi, sisu kui visuaalse väljendusega. Läbivateks kriteeriumideks on kasvav tiraaž (111 kuni 999) ja ainult *offline*'is ilmumine. EKKMi kogusse kuulub kaks seni ilmunud numbrit:

- kunstiprojekt/ajakiri „Uus Materjal“, tiraaž 111, ilmunud novembris 2014, esitlus EKKMis
- kunstiprojekt/ajakiri „Uus Number!“, tiraaž 222, ilmunud märtsis 2016, esitlus Kultuurikatlas

Laura Tootsilt on foto autobiograafiliste joonistuste seeriast „Perceiving Something Different After Something Significant Although Things Remain The Same“ (2010), mida esmakordselt näidati siin näitusel „Next to nothing“. Näituse kohta kirjutas Eesti Päevaleht, et seda nõrganärvilistele ja alla 16-aastastele ei soovitata.¹⁶ Selle näituse kohta leiab hea kommentaari ka Neeme Külmal: „See on esimene näitus, kus kunstnikud seljatasid EKKMi hoone. Kunsti on rohkem kui hoonet ja minu jaoks on see märgiline tähenduses, et võttis aega kolm aastat. See näitab, kui kõvasti võib mingisugune hoone vastu puksida.“¹⁷

Uus teos majaliste kogus on ka Johannes Särelt – „Trükkimata foto toolist“ (2013), mis oli esitatud Fotomessile ning sündinudki kuuldavasti fotomessinduse kui sellise kommentaarina.

Enne kui „Majaliste“ kogust edasi liikuda, võiks arutelda selle üle, kes need majalised veel võiksid olla? Need, kes algusaegadel abiks käisid? Need, kes siin näituseid on teinud? Garaažides tegutsenud Lugemik ja Valge Kuup, Jimmy-Vaska ja too

11 üks tüüp veel? EKKMi baaripidajad, legendaarselt pahur Hillar ja kaks (mittepahurat) Katit? Kõik, kes tunnevad, et see on nende koht? Tundub, et ainuke võimalus on paluda teid, kes te end majalistena tunnete, endast märku anda ning oma teost mingi tehingu alusel siia kogusse pakkuda! Meie aga liigume praegu edasi.

Nüüd oleme jõudnud EKKMi töökotta. Siin on lisaks tööriistadele leidnud oma koha ka järgmine uus alakogu, mille Reskript välja pakkus – „Kunstitöötajate kogu“. Hetkel rändas siia kaks teost, mis mõlemad olid kümme aastat tagasi kasutusel arutelusaate EKKMi Teooriaklubi stuudiokujunduses; saatesarjas arutati kunstnike töötingimuste ja tasude problemaatikat¹⁸.

Marge Monko „Ma ei söö lilli“ (2009)¹⁹, algselt Draakoni galerii isikunäitusel eksponeeritud teos – jõuline kommentaar nii naiste kui kunstitöötajate õiguste eest võitlemisele. Originaalis oli see värvifoto, originaal aga on kadunud – legendi järgi viis üks EKKMi juhatuse liige, kelle nime me siinkohal ei nimeta, selle raamimisele, aga unustas sinna. Aastal 2011 tegi kunstnik teosest ka plakatiformaadi, mis nüüd kuulubki foto asemel kogusse. Vastu pidi kunstnik muide saama pätsi leiba, midagi, millest talle ka reaalselt kasu oleks, aga millegipärast see kunstnikuni siiski ei jõudnud. Ehk selle vea saab nüüd kümme aastat hiljem parandatud!

Kai Kaljo „Mida rohkem ma töötan seda vaesem ma olen“ (25 fotot, 2006)²⁰. Fotoinstallatsioon toob välja kunstniku töös tavapäraselt leiduva paradoksi, et kunstnik pigem kaotab töötades raha kui teenib seda, mis seab kahtluse alla tuntud fraasi „Aeg on raha“. Teost eksponeeriti esmakordselt Berliinis NGBK galeriis toimunud näitusel „Sexy Mythos“ ning see kujutab juhuslikke kaadreid viiest tööpäevast kunstniku elus, mille jooksul teenib kunstnik 246 krooni kahjumit. EKKM omandas teose Teooriaklubi salvestuse ajal baaris teenitud 246 krooni eest, mis andis kunstniku töö lõppsaldoks ümmarguse nulli. Aga see on parem ikka kui miinus!

Seega hetkel on „Kunstitöötaja kogus“ kaks teost. Antud kogu võiks aga kindlasti edaspidi täiendada – kunst-kui-töö teema peaks olema suurema tähelepanu all ning temaatiline muuseumikogu aitaks sellele kindlasti kaasa. EKKM ootab taas teie ettepanekuid!

Liikudes nüüd lõpuks ka nendele aladele, kus te näituse-külastajatena käima olete harjunud, jõuame kõigepealt alakogusse „Annetused“.

Enne Reskripti sekkumist oligi EKKMi kogu jaotatud kolme osasse: annetused, tehingud ja deponeeringud + Marco Laimre alakogu, millega ka kohe kohtume.

Siin toas on siis näha, mis on praeguse seisuga jäänud annetuste kogusse (eemaldatud on püsiekspositsiooni, „Majaliste“ kogusse ja veel mõnda uude alakogusse liikunud teosed).

Hanno Soans; Juri Kortšagin. „Juubel merevaatega“ (video ja maal, 2004)²¹

Algselt valminud Tallinna Graafikatriennaali kuraatorinäitusele „Teine naaber“. Juri Kortšagin on Komsomolskis sündinud ja 1962. aastast Eestis elanud eesrindlik tööline, kes pensionieas avastas maalikunsti ning peale seda kui talle 60. sünnipäevaks videokaamera kingiti, ka videokunsti. Juubelipäeval valmis koheselt 17 tundi salvestust, millest Soans monteeris 12-minutilise video. Algselt eksponeeriti 30 maali ja video, EKKMi kollektsiooni kuulub üks, autori poolt Soansile kingitud maal ning video. Hilisem info Kortšagini kohta puudub, Hanno Soansiga kohtume siin kogudes veel korduvalt.

Reimo Vösa-Tangsoo; Shawn Pinchbeck; Sulo Kallas.

„Polüfooniline passifoto v.2.1.“ (2008)²²

Teost eksponeeriti EKKMis näitusel „Hullumeelsus“ 2008. aastal, kogusse annetati juba edasiarendatud versioon. Fotokabiini meenutavas keskkonnas tehakse küllastajast fotograafiline pilt-kujutis, millest loetakse välja informatsioon kolme värvikanali: punase, roheline ja sinise kohta. Nende põhjal luuakse histogramm, mis on pildis leiduva informatsiooni graafiline kujutis ning mis visuaalselt on sarnane helilaine graafilisele kujutisele. Histogramm sisaldab infot kahel teljel ning selle põhjal luuaksegi heli, mida küllastaja kuuleb samal ajal, kui automaat füüsilist pilti välja trükib. Autorid on hoiatanud, et pilte ei tohi kasutada dokumendifotona ja võtavad endale õiguse tekkinud jäädvustusi ja helisid kasutada teose analüüsiks, loomingulistel ning hariduslikel eesmärkidel. Pole teada, mis tulemustele nad seda materjali analüüsides on jõudnud.

Mari Laanemets. „Vanaisa“ (1997)²³

Eksponeeritud esmakordselt II Saaremaa biennaali „Invasioon“

13 raames. Kuidas EKKMi kogusse jõudis, täpselt nagu ei teagi... Igatahes põhineb lool väikesest tüdrukust, kes pärast vanaisa surma kratsis fotodelt välja ka vanaisa näo, arvates, et kuna vanaisa enam ei ole, siis ei saa teda olla ka piltidel.

Kertu Ehala; Ave Teeääre. „Ravila lipp“ (2008)²⁴

Teos koosneb lipust ja Ravila hooldekodus koos sealsete elanikega tehtud seinamaalist. Lipp ise on siin aja jooksul hävinud; mis sai seinamaalist, on teadmata (Ravila hooldekodust sai 2015. aastal renoveerituna Kose Kodu) – tundub, et kogu komplektist on alles vaid kapaplaadil väike repro.

JIM. „Kolmikportree“ (2009)²⁵

JIM oli Johannes Säre, Iti Kassereri ja Maido Jussi ühisnimetaja, mis on registreeritud ka MTÜna. Teos valmis kolme kunstniku isikunäituse „3“ jaoks Draakoni galeriis, seejärel sai sellest üks EKKMi baari ikoone, hüpnootiseeriv androgüün, kes vahepeal küll hävines siin toimunud metsikute pidude käigus – siis, kui EKKMis veel metsikuid pidusid sai korraldada – kuid nüüd taas meiega.

OÜ Visible Solutions. „Clarity“ (2010)²⁶

Tegemist oli loomemajanduse toimemehhanismi analüüsinud kunstirühmitusega (Sigrid Viir, Taaniel Raudsepp, Karel Koplimes) ja siin näeme ühe nende väljatöötatud prototüübi „Clarity“ ajutist kohandust praeguse ekskursiooni tarbeks. Tegemist on nn siseruumi välisalaga ja oma algsel kujul meenutas see stiilset varianti kasvuhoonest. Töötajaid peibutas ukse vahelt paistev roheline muru. Toode lubas kaotada siseruumides välisõhu puuduse – nagu loomemajandusega kaovad kultuurivaldkonna raha-probleemid! Loomulikult ei lähe kõik siiski libedalt, tegemist on salakavala virvatulukesega. See virvatuluke on käinud ühena vähestest töödest ka kogust väljas Esko kureeritud näitusel 2018. aastal Europarlamendis, kus ametnikel tekkis probleem prototüübi olemusega – kuna tootesitlused on parlamendihoones keelatud, siis pidi kuraator kasutama kogu oma kunstiteadlase sõnavara tõestamiseks, kuidas see ikkagi hoopis kunst, mitte prototüüp on.

Triin Tamm. „Kogutud teos“ (2011)²⁷

Tegemist on salapärase isikuga, kes toodab raamatuid, objekte, kollektsioone ja segadust – seistes seejuures väljaspool lineaarset progressiooni ja allumata kunstisüsteemi piiravatele reeglitele.²⁸ Hanno Soans on kirjutanud, et „täiesti eriline on tema suhe raamatu formaadiga – võib isegi julgelt väita, et ta on raamatufetišist. Selle ilmse meeldumuse sisemised põhjused

jäävad meie jaoks varjatuks, ent seda efektsemad on selle tulemused.²⁹ EKKMi kogusse kuulub samuti üks efektne tulemus – vaakumpakendisse on köidetud 400lt autoriraamatult „Retrospektiiv“ ära rebitud kaaned. Raamat ise pärjati 2009. aasta kaunimate raamatute konkursil, teos aga valmis spetsiaalselt 2011. aasta EKKMi kogusid tutvustava näituse jaoks.

Annetuste tupp oleme lisanud ka osad deponeeringud – näiteks Johannes Säre „NEONats“ (2009)³⁰, mille on siia deponeerinud teose omanik Allan Ehasalu, kes on ka pildil kujutatud noormees. Tegemist on EKA koolitööga, kus kunstnik oli modelli kataloogist välja valinud, kuid too ei ilmunud kohale, kuna parasjagu toimusid aprillirahutused, millest noormees oli osa võtma läinud. Juhtumisi tuli aga stuudiost läbi sõber, kes tühjaks jäänud koha täitis ning sündiski teos, kus jõmliku kehakeelt tühistavad lõbusad erksavärvilised rõivad.

Sellest toast läheb edasi ka uks, mille taga asub veel midagi olulist – Marco Laimre teoste kogu.

Nimelt on EKKMi juhatuse liige, kunstnik Marco Laimre deklareerinud, et kõik tema teosed alates 2007. aastast, mis ei kuulu mõnda teise kollektsiooni, kuuluvad EKKMi kogusse³¹. Oli teada, et see alakogu peaks sisaldama 77 teost, nii oli kirjas ühes Wordi dokumendi failis, aga rohkem infot kui see nimekiri, polnudki. Hetkel on käimas ka protsess, kus Laimre viib oma teoseid koju Rotikülla, siia ruumi on kokku kogutud mõned teosed, mida on õnnestunud füüsilisel kujul tuvastada – võib-olla edaspidi peaksid järelejäänud teosed liituma hoopis „Majaliste“ koguga?

Siit liigume aga edasi, jätkame alakogude lainel.

Selle ukse taga, kus tavaliselt on olnud näitused, on nüüd permanentselt sisse seatud EKKMi arhiivikogu, kuhu kuuluvad sellised artefaktid nagu:

- Lipukogu – näituse lipud, värvigradatsiooni järgi jaotatuna (hooaja-lipud olid heisatud terrassile)
- Graafilise disaini kogu – plakatid, millest osa näete eksponeerituna juba seintel
- Väljaantud trükiste kogu
- Fotokogu – seltskonnafotod, näituste dokumentatsioon; digitaalsel kujul

- 15
- Põhja pst 35 tänavasilt
 - Raamitud majaplaan
 - Ajalooline külastajate lugemise puidust lauajupp
 - Köler Prize'i galal läbipõlenud kaitsekilp

Arhiivi kuuluvad mõtteliselt ka:

- EKKMi hoone ise
- EKKMi kogukonnaaed

Siin ruumis saavad siis edaspidi käia tutvumas kõik EKKMi kui näitusemaja, EKKMi kui muuseumi ja EKKMi kui mütoloogilise kehandi uurijad.

Liigume nüüd kolmandale korrusele.

Siin asub teine suurem alakogu, „Tehingud“, mis oli algse kogumispoliitika tuumaks.

Kiwa. „Teile esineb ansambel „Mootortüdrukud““ (2003)³²

Tegemist on ühega esimestest teostest EKKMi kollektsioonis ning omandatud Kumu kohviku jootraha-topsist varastatud kahekroonise eest, mis on ilusasti sünkroonis teose materiaalse kehandi moodustava kahe kastekannuga – kaks krooni, kaks kastekannu. Elnara Taidre kirjutab oma doktoritöös, et installatsiooni keskmes on nn valge müra – mütoloogiline ja metafüüsiline element, mis „sisaldab endas kõiki koode, keeli ja kõneviise“.³³ Need kastekannud aga vaikivad salapäraselt, valge müra nendega kaasa ei jõudnud, nii et hetkel võimendavad kastekannud vaikust.

Alver Linnamägi. „Kirjad sõjaväest“ (2008)³⁴

Siin näeme ühte võimalust, kuidas edukalt ühildada erinevaid rolle, millesse inimene võib sattuda. Nimelt valmis teos ajal, kui kunstnik täitis Eesti Kaitseväes ajateenistuskohustust. Samal ajal toimus EKKMis Anneli Porri kureeritud näitus „*Making of Contemporary Art*“. Näituse vältel saabus EKKMi aadressile regulaarselt igal nädalal üks kiri, mille jaoks paigaldati esimest korda Põhja pst 35 aia külge postkast. Linnamägi on kommenteerinud, et „Eesti Kaitseväest EKKMi toimetatud neli kirja olid minu kui tudengi, kuid ka ajateenija üheks vähestest võimalustest kunstimaailma, selles toimuva ning figureerivate inimestega ühendus säilitada ajal, mil ma olin reamees kuni nooremseersant. /.../ Kokkuvõtlikult võib öelda, et kuraator Anneli Porri sai näitusele teose, mina võimaluse ühendada kodaniku kohustus loomingulise väljendusega ning EKKM endale

postkasti.“³⁵ Kogusse jõudmise tehingu viis aga lõpuni EKKMi poolt Linnamäele sel perioodil vastu kirjutatud neli kirja; selle ülesande võttis enda peale toonane tegevjuht Härm.

Laura Kuusk. „Nuga“ (2008)³⁶

Kaks filmilikku kaadrit, mis pööravad tähelepanu jutustuse konstrueerimisele, eksponeeriti esmakordselt näitusel „Hullumeelsus“, aastal 2008 EKKMis. Omandatud kogusse 2011. aastal, tingimusel, et kunstnik saab siin näituse korraldada. Kokkuleppe tulemusel toimuski 2013. aastal Kuuse kuraatorinäitus „Kõrvalnähud“ koostöös Pascale Riou'ga. Vahepealsest väärhoiustamisest on teosele jäänud ka silmnähtavad armid – veekahjustused.

Enne oli juba juttu sõeestakaadist ning juhin sellele nüüd uuesti tähelepanu. Nimelt hoiustatakse siin hetkel Hank Herroni teost „Getty Tomb“. Hank Herron on Triin Tamme kõrval muide juba teine fiktiivne kunstnik, keda oma ringkäigul kohtame, koos JIMiga isegi kolmas. Võib olla nii, et Herron ilmus kõigepealt „Cheryl Bernsteini“ essees „The Fake as More“ aastal 1973, kus sätestatakse tema kunstnikupositsioon, mis seisneb Frank Stella, kuulsa minimalistliku maaliija käekirja kopeerimises (mida näeme ka siin). Tuleb mainida, et ka Bernstein ise on pseudonüüm. EKKMi jõudis Herron 2015. aastal näitusele „Prosu(u)mer“, kuraatoriks David Raymond Conroy. Herroni kunstnikupositsiooni teostas selleks näituseks Mart Vainre. Teos jäi EKKMi, kuna polnud kellelegi seda tagastada. Kus Hank Herron hetkel seikleb, on teadmata.

Minnes nüüd teisele poole seina, siis näeme kõigepealt rühmituse Johnson & Johnson teost „Somewhere in Europe“ (2006)³⁷. Teos koosneb videost, mis dokumenteerib kunstnike aktsiooni ja suurendatud Andy Warholi „*Brillo Box*‘i“ koopias. Oma aktsioonis kõnnivad Tallinna linnaruumis ringi kaks ülikondadesse riietatud kunstnikku (PS. Ja nimelt pruunidesse ülikondadesse, kuna must ülikond oleks väidetavalt olnud liiga lihtne!), süles Warholi „*Brillo Box*‘i“ tõetruud koopiad. Kaaslinlased ei tundu olevat neist huvitatud ning video lõpus jäätaksegi Linnahalli katuselt huvasti Warholi esteetikaga, millega Euroopa ääremail midagi peale pole hakata. Pealkiri on laenatud Ariel Pinki samanimelisest loost, mis ka video taustaks kõlab. Teos jõudis kogusse kui kunstnikud New Yorgist toodud ühe dollariga end siia sisse ostsid. PPS. Ülikonnad võivad olla need, mille nad Ameerikasse kaasa võtsid, seal kunagi selga ei pannud ning sama targalt tagasi tõid – aga võivad ka olla ühed teised [ülikonnad].

- 17 Minnes nüüd välisruumi sisealasse, siis asume hetkel keset Neeme Külma teost „Maja“, mis kuulub püsiekspositsiooni. Valmis see aastal 2014 ning seda võiks tõlgendada kui läbirääkimisi olemise ja mitteolemise, turvalisuse ja ebakindluse, raskuse ja õhulisuse vahel.

Siit näeme veel mitmeid püsiekspositsiooni kuuluvaid teoseid, näiteks fassaadi värvilahendus on Sigrid Viiri teos „Esmaspäevast reedeni“, mis valmis 2019. aastal tema isiknäituse „Võltspuhkaja“ raames. Möödakäijate silma all tehtud värvimistööd andsid ühe võimaliku vastuse küsimusele „mis see on, mida kunstnikud päevast päeva teevad“! Samas on töö tihti ka kellegi teise huvidesse panustamine ning antud juhul panustas kunstnik oma tööga EKKMi, muutes alternatiivse näitusepaiga laiemale publikule ligitõmbavamaks.

Sigrid Viir omistas siin tegutsedes ka eelnevate näituste jälgi, näiteks Kirill Tulini kunstiprojektist „Abiks keskküttekatla kütjale“ (2017) katusele jäänud tähed IDA, mis kuuluvad teosena ise samuti EKKMi kogusse. See neonkiri on tsitaat: Berliini kuulsa teatri Volksbühne katusel olnud kiri OST langes seoses muutustega juhtimises, kuid solidaarsuse märgiks kerkis üks teine IDA tuhandeid kilomeetreid eemal. Hanno Soans kirjutab ka, et „Tulini EKKMi katusele tõstetud helesinine neonkiri „IDA“ kõlab irooniliselt kokku ümbruskonna öövalgustusega, nagu „Circle K“ ja „Tallink“ ja „Kultuurikatel“, mille hiljutisele esindusfunktsioonile katsub Tulin EKKMi vastanduma panna“.³⁸

Viir aga lisas IDA-le veel mõned tähed, nii et välja tuleb „holiday“ või ka „holy holiday“ (teos „Püha puhkus“, 2019). Igapäevaelus oleme harjunud pühaks pidama just tööd, selle nõudmiste ees end painutama, ohverdama oma vaba aega edasilükkamatute ülesannete täitmiseks. Enda „sisemise ida“ ja püha puhkuse pidev meeldetuletus kutsub üles hoidma au sees muuhulgas ka produktiivset vastalisust ja ärgitab küsima kunstniku töö väärtuse järele.

Nüüd teeme ühe pikema rännaku ülevalt alla.

See trepp muide, järjekordne välisruumi siseala, mis juba ise annab installatsiooni mõõdu välja, tekkis siia seoses Dénes Farkase isiknäitusega 2018. aastal. Kuuldavasti on materjal Neeme Külma 2017. aastal Kumus näitusele „Arhiivi ja arhitektuuri vahel“ tehtud installatsiooni taaskasutus ning kokkuvõttes jällegi hea näide EKKMi muutumisest läbi erinevate näituste, nii ideelisel kui materiaalsel tasandil.

Siin ruumis on koha leidnud uus alakogu nimega „Jätted“. Olles asunud uurima EKKM-is leiduvat, tuvastasime nii „Annetuste“, „Tehingute“ kui „Deponeeringute“ kogusse kuuluvad teosed, kuid selle kõrval tuli välja ka mitmeid artefakte, mille staatus oli segane. Algselt oli mõte, et EKKM teeb nende tööde ja autoritega sotid selgeks, kuid erinevatel põhjustel said need siia ajutisse hoidlasse lihtsalt kokku tõstetud.

Siin on näiteks Alexandra Galkina pliiatsi-teritused, mis olid eksponeeritud Laura Kuuse ja Pascale Riou näitusel „Körvalnähtud“. Kunstnik ise on peamiselt tuntud oma joonistustega, antud näituse kontekstis eksponeeriti tema loomingu kõrvalnähte. Miks see EKKM-i jäi, ei tea, kuid mingil hetkel ehitas Marten Esko sellele fooliumiga kaetud spetsiaalse hoiustamiskarbi.

Camille Laurelli teose „Mäss“ osad, pärinevad samuti „Körvalnähtude“ näituselt. Vappu Thurlow on kirjutanud antud teosest, et „Väikestest ekspressiivsetest, vabalt modelleeritud savikujukestest kompositsioon sarnib tänases maailmas ja tõmbab endasse vaataja, kes kujutleb end üheks neist väikestest inimestest, kelle õigused on reaalelus alati ebaselgelt määratletud ja kes neid välja selgitada püüdes mitmesuguseid riske võtavad.“³⁹ Siin need osad väiketest inimestest igatahes nüüd omadega on, sarnimas tänases maailmas...

Siin on näiteks Uwe Schloeni „mitte siin“, mida toodeti viis tükki eestikeelsetena Jevgeni Zolotkoga toimunud ühishäitusele aastal 2019. Teos oli seotud pagulaskriisiga, kunstnik pakkus asutustele ja eramajadele, kes olid immigrantide vastu, võimaluse välja panna sellised sildid. Kuna need viis tükki on nüüd keelespetsiifilised, siis ei saadetud neid kunstnikule tagasi. Marten Esko terav silm tuvastas, et „mitte siin“ mahub ka väga täpselt ühte transpordialusesse ning nüüd on üks „mitte siin“ alati mitte siin ja igal pool ringi liikuv.

Lisaks mainitud teostele on siia ruumi kokku kogutud veel mitmed artefaktid, mille kohta on palju vähem infot.

Näiteks on siin Psaiko asjad (loosungi „sa lõpetad elvas“ autor), kelle Kiwa pakkus enda asemele mingile EKKM-i näitusele välja. Psaiko tahtis väga, et tema teosed võetakse kogusse, soovides vastutasuks, et EKKM aitaks tal kandideerida Sri Lankale timukaks – ringles tol hetkel selline reaalne

19 tööpakkumine. Sellest siiski asja ei saanud ning ka ei ole ka Psaiko tööd EKKMi kogusse ametlikult vastu võetud. Kuid siin nad sellegipoolest asuvad.

Aga nüüd jõuame viimasesse koguhoidlasse - tulevik.

Olles tutvunud siinsete kogudega, püüdnud üles leida võimalikult palju teoseid, mis erinevatel põhjustel Põhja pst 35/Rumbi 3 kinnistul asuvad ja nende seisukorrast aru saada, torkas silma, et kuigi ametlikult on kogu jaotatud annetusteks, tehinguteks ja deponeeringuteks, võiks seda reaalsele olukorrale otsa vaadates jaotada ka näiteks nõnda:

- Tulnud Kunstihoone näitustelt
- Jäänud EKKMi enda näitustelt
- Jäänud EKKMi enda üritustelt
- Täpselt ei tea, miks EKKMi kogus või majas on
- Laimre kogu

Algne kogumispoliitika Laimre ja Härmi ajal tugines paljuski ideele sümboolsest vahetuskaubast kunstnikuga, mängulistest bartertehingutest, mis laiendasid kogu lisaks teostele põnevate legendidega. Veidruse ja varimajanduse motiiv oli oluline, žestid ja spontaansus, läbirääkimised kujunesid hoo pealt, Marco astus juurde ja küsis, kas sa ei tahaks... Seega tundub, et alguses oli just „tehingute“ alakogu see punkmuuseumi kogumispoliitika parim väljendus, annetuste osa tekkis märkamatuult sinna kõrvale.

Ajaga on mängu EKKMi kogudes vähemaks jäänud, kogud on jäänud tahaplaanile, aga samas on need isevoolu teed minnes pidevalt täienenud. Kuigi idee on asjaosaliste enda kinnituse järgi olnud alati tegeleda eelkõige ideede kogumisega, siis on kogunenud ka terve hulk väga erinevates olekutes asju - mõned hästi hoitud, mõned hävinud, osad taastatavad, palju juhuslikku jne. Vestlustes toovad juhatuse liikmed välja, et neile tundub, nagu oleks ajastu tuuled hakanud puhuma teisel kombel ka kunstnike jaoks - miks peaks mängima mängu EKKMiga, kui nüüd on võimalus leida oma teosele päriselt rahaga maksev ostja, kas kunstimuuseum või erakoguja?⁴⁰ Ka on paranenud kunstnike ateljeetingimused ja seega ka teoste hoiuvõimalused, nii et enam ei ole EKKM garaažid selline ressurs. Kas mängud ongi nüüd mängitud ja kogust on märkamatuult saanud tasapaks kultuurikiht?

Olles kogude olukorda inventeerinud, kerkisid kohe ka laiemad eksistentsiaalsed küsimused. EKKM on omaalgatuslik platvorm, millel puudub kindlus oma materiaalse tuleviku osas. Viieteistkümne aastaga on kogutud küll massiivselt sümboolset ja sotsiaalset kapitali, kuid kinnistu hooldamine ja organisatsiooni ülalpidamine nõuab teist liiki ressursse, mida napib.

Hetkel on EKKMile antud Tallinna linna poolt kaheaastane tähtajaline leping, mille lõppemise järel peab olema tekkinud rahastus kaasaegse kunsti muuseumi renoveerimisplaani elluviimiseks – või siis lõpetab EKKM tegevuse? Igatahes, kõigi muude põletavate küsimuste kõrval on üleval ka kogude tulevik. Kas muuseumi mängimine/performimine on ikka veel aktuaalne strateegia? Isegi renoveeritud majas ei ole hetkel eesmärk luua kaasaegse kunsti hoiustamiseks vajalikke tingimusi. Ei ole plaanis luua ka koguhoidja kohta, nii et ilmselt jääb koguga tegelemine toimuma ka edaspidi ainult siis kui see mingil kombel näituseprogrammi lülitatakse, nagu praegu.

Kuid EKKM ongi selline – pidevas saamises olev, vahepealne nähtus. Nii et miks mitte jätkata muuhulgas ka muuseumi performeerimist, aga võtta suund selgemalt sinna, mida iseloomustab Marten Esko välja käidud mõte, et võib-olla peaks EKKM koguma ainult seda, mida teised muuseumid koguda ei saa või ei taha.⁴¹ Nagu Laimre on öelnud, siis EKKM saab olla väledam, teravmeelsem, elusam ja huvitavam.⁴²

Arvestades neid asjaolusid, pakub Reskript välja järgmised punktid tuleviku kogumispoliitika jaoks:

Esiteks – senise annetuste, tehingute, deponeeringute ja Laimre kogu baasilt moodustada uued kogud (millega te juba kohtunud olete):

- Püsiekspositsiooni kogu – teosed, mis on permanentsest eksponeeritud, ei nõua eraldi säilitustingimuste loomist;
- Majaliste kogu – *hommage* EKKMile kui kogukonnale, eksponeeritud permanentsest kontoris ja puhketoas;
- Kunstitöötaja kogu – permanentsest töökojas;
- Arhiivikogu – permanentsest arhiivis.

Teiseks – EKKM kui eripärane muuseum võiks edaspidi kompromisumalt keskenduda imaginaarsete teoste ja nähtuste kogumisele. Nende ettepanekute juurde me kohe jõuame.

21 Kolmandaks - teosed, mis eelpool visandatud kogumispoliitikaga ei sobitu ehk siis kõik see, mida te nägite II ja III korrusel ning toas „Jätted“, tuleks EKKMi kogudest üldse välja arvata.

Mõistame, et teoste väljaarvamine kogudest on muuseumi puhul küllatki erandlik ettevõtmine. Tavaarusaam on, et teosed, mis on muuseumisse jõudnud, jäävad sinna igaveseks, muuseumiseaduski ütleb, et „Ulatuslikumate väljaarvamiste puhul on oluline läbi mõelda eetilised põhimõtted, kaaluda nii poolt- kui vastuargumente.“⁴³

Siiski toimusid esimesed suuremad müügid muuseumi kogudest juba 1970ndatel, mil New Yorgi Metropolitan kunstimuuseum müüs osa neile annetatud erakogust edasi. 80ndatel osalesid paljud suured muuseumid ka kunstituru buumis, püüdes saada „paremaid“ teoseid ja müües neid, mis tundusid vähemväärtuslikud.⁴⁴ Kõik need sammud on saanud palju kriitikat ning tekitanud elavat avalikku arutelu. Teoste müümist tuleb ka ette finantseerimaks muuseumi juurdeehitust või ka näiteks nüüd koroonapandeemia raames säilitamiseks töökohti.⁴⁵ Nüüd lisavad annetajad üha sagedamini oma testamenti, et annetatud töid ei tohi muuseum edasi müüa. Kaasajal müüakse töid ka selleks, et anda kogudele uut sorti tasakaalu - vähem valgeid meeskunstnikke ning rohkem naisi, rohkem erinevate häälte esindajaid.⁴⁶

Mida aga teha EKKMi puhul teostega, mis uue väljapakutud kogumispoliitikaga justkui enam ei sobitu? Milline väljaarvamise viis kannaks oma mängulisuses kõige paremini EKKMi vaimsust?

Võib-olla võiks EKKM olla nagu kägu ja poetada oma teosed teiste muuseumite kogudesse? Idee tuli Sigrid Viirilt⁴⁷ ja meie arvame, et sellel on jumet! Võib minna näiteks külaskäigule Eesti Kunstimuuseumi kogudesse, et vaadake, meil on siin ka uue maja teemad õhus, tahaks näha, kuidas need moodsad hoiustamistingimused ikka välja näevad - ja salaja siis poetada oma töid laiali. Neid võib viia näitustele, püüda seinale või seinäärde sokutada. Muuseumiseadus sätestab ka, et „väljaarvamisele minevaid museaale tuleb esmajärjekorras pakkuda teistele MuISiga liitunud muuseumidele, raamatukogudele või Rahvusarhiivile“.⁴⁸ Nii et variant oleks ka, et kogunenud teosed leiavad ka täiesti ametlike teid pidi peavarju mõnes suuremas institutsioonis.

Üks variant tuli juhatuse liikmelt Neeme Külmal⁴⁹ - teosed, mida enam ei taheta, maetakse vaenulike aegade üleelamiseks siia Rumbi 3 kinnistule. Või uputatakse merre (see peaks olema siis *performance*'i või kunstiteose vormis, kuna merre asju ladestada

ei tohi). Selline „puhastumine“ lisaks EKKMile kindlasti salapära ja karismaatilisust. Kui meie ei saa, ärgu saagu keegi!

Teine juhatuse liige Marco Laimre pakkus välja⁵⁰, et kui töö ja vaevaga kogutud teoseid ähvardab mingi laialijagamise oht, siis viib ta need kõik ära Rotikülla. Sellisel juhul saaks öelda, et EKKMi koguhoidla koos koguhoidjaga asub Pärnus, selge pilt.

Siis on veel variant korraldada oksjon, mille tulud läheksid EKKMi maja korda tegemiseks ja programmi elluviimiseks. Siis panustaksid kunstnikud, kelle teosed siin on, isiklikult siinse kunstielu ühe olulise sõlmpunkti edasikestmisesse.

Igatahes, olles sotid klaariks teinud olemasoleva pärandiga, võiksime vaadata, millised oleksid need tulevikukogud, mis arvestavad EKKMi võimekust nende haldamisel ning samas ka toetavad selle mängulist identiteeti ning kompromissitut ebamäärasuses püsimist.

Kõigepealt, IMAGINAARSETE TEOSTE KOGU, mida alustavad olemasolevad teosed:

Hanno Soans. „Absolut Nafta III-VII“ (2003/2011)⁵¹

Tegemist on teosega, mille põhiline komponent on 10 milligrammi Hanno Soansi verd, EKKM on omandanud seeriast 5 episoodi, kaks verist kirja on siin seintel juba ilmunud: korra „Rahva hää!“, viide avangardiklassiku Leonhard Lapini teosele ning korra „Veri, ei mingit kahtlust“, viide sama hästi tuntud meister-detektiiv Kalle Blomkvistile. Ühe episoodi hinnaks on muide 20 eurtsi, illegaalse substantsi tänavahind kümme aastat tagasi + „Karl Fazeri“ pähklišokolaad.

Taani kunstnike rühmituse SUPERFLEX teos „Non-alcoholic Vodka“ (2006)⁵²

Selle vehkis sisse Hanno Soans enda kureeritud Kumu avanäituselt ja EKKMi kogusse jõudis see tingimusel, et Marco Laimre jätab Noku klubis maksmata ühe alkovaba õlle eest. Tehing on lõpuni viimata, kuna maksmisest pole suudetud hoiduda, lisaks ei käi Nokus enam keegi nagunii... Igatahes, rahvusvaheliste superstaaride teos, mille puhul nad ei teagi, et see ühe väikese punkmuuseumi kogus on, külmus garaazhis lõhki ja jätkab olemist nüüd ainult imaginaarsel kujul.

Kaido Ole. „Uus mudel“ (2010)⁵³

Otse EKKMi esimese korruse sammastega saali seinale tehtud maal, mida säilitati kunstnikuga kokkuleppel kolm aastat ja

23 oleme kuulnud, et selle säilitamine oli ilge tüütus – nimelt, et ruumi teiste näituste jaoks kasutada, tuli tellida pidevalt erimöödus bännereid, millega Ole tööd varjata. Nii et kui kell kukkus, värviti see kohe üle.

Aga see, mis kujul me Ole maali siin täna näeme, on osa Eesti Kunstiakadeemia muinsuskaitse- ja konserveerimise osakonna tudengi Siim Hiisi lõputööst. Nimelt kaasasime projekti kaasaegse kunsti säilitamisküsimustega tegelemiseks praktikandi, kes koostas kogusse kuuluvatele teostele seisundipassid, nõustas EKKMi, kuidas teoseid paremini säilitada (siidpaberid vahele!) ning tegi ka Ole maalist sondaaži, et saaks kontrollida, mis värvikihtide all originaaliga üldse toimunud on. Sondaaž ehk omadele sonta on väga ajamahukas protsess, põhimõtteliselt kooritakse skalpelliga liikudes kiht kihi haaval ettevaalikult pinda. Antud maali kohale oli juba kogunenud kuus kihti värvi ning rohkem kui mõnel 5×5 cm suurusel laigul ei andnud neid ka ilma maali kahjustamata eemaldada. Parem on kui teos säilib siiski terviklikuna oma imaginaarsuses kuue kihi alla mattununa!

Taavi Piibemann. „Eesti Poliitkapital“ (2011)⁵⁴

Töö asus müüri EKKMi kõrval; müüri enam ei ole, seega pole ka teost. Välja nägi nagu Eesti Kultuurkapitali logo, millelt on eemaldatud kandleid, sulepead jms atribuutika, nii et järele jäävad vaid väänlevad inimkehad ja Polka, mis peaks toimima Kulka analoogina – erakonnad esitavad oma tegevuse toetuseks taotlused, komisjon loeb ja annab või ei anna raha. Kui parteid ei täida oma lubadusi, maksavad raha tagasi nagu kunstnikud Kulkale... Kahtlemata on tegemist väga ajakohase ja kujutlusvõimet rakendava teosega, ei erakondade rahastamine ega ka kultuuri rahastamine ei ole teemana oma aktuaalsusest võrreldes 2011. aastaga põrmugi kaotanud. Legend räägib ka, et Piibemann tahtis töö eest tuvitopist, Marten andis talle kontorist leitud tihasetopise, kunstnik tundus rahul.

Hetkel viimane teos imaginaarsete teoste kogus on Erkki Luuki lause „Miski pole olulisem kui see lause“. Folklore.ee andmetel on „alates 2007. aasta veebruarist Kompanii tänaval Tartu linnaraamatukogu vastas müüri asunud kirjaniku ja keeleteadlase Erkki Luuki (2003. aastal ilmunud luulekogust „Ornitoloogi pealehakkamine“ pärinev) tekst huvitav näide grafititeose dünaamilisest ja kommunikatiivsest iseloomust.“⁵⁵ Tartu lause liikus imaginaarsete teoste valda peale Edward von Lõnguse demonstratiivset ülemaalist, protesteerimaks interneti-vabadusi piiravate seaduseelnõude vastu⁵⁶. EKKMi jõudis see seoses 2017. aastal toimunud juubelinäitusega – kuraatorite

Marten Esko ja Johannes Säre sõnul oli selle lause kogusse ostmine EKKMi pidulik kingitus iseendale. Siin see on, alati meiega, edasised eksponeerimisvõimalused on hetkel autoriga taas-läbirääkimiste tõttu ebaselged, aga õnneks imaginaarne kogu seda ei eeldagi.

Liigume edasi, lubage tutvustada – EKKMI KOGUDESSE KUULUNUD/KUULUVATE TEOSTE LEGENDIDE KOGU. Kuna legendid tunduvad olevat tihtipeale see kõige magusam osa, on neile pühendatud eraldi alakogu. Siit võiks siis edaspidi leida infot, mis teos missuguse trikiga EKKMi kogusse jõudis – ja ehk ka selle kohta, kuidas see sealt lahkus.

VÄLJASURNUD JURIIDILISTE KUNSTIKEHANDITE KOGU

Marten Esko idee. MTÜd, OÜd ja FIEd on samuti jooksva kunstielu kroonika, tekkides ja kadudes, õitsele puhkedes ja unustusse vajudes. EKKM võiks olla see koht, kus neid riulifirmasid hoiustada ning ka tükikest kohaliku kunstielu ajalugu selle kaudu elus hoida. Olete oodatud oma juriidilisi kehandeid siia tooma!

SÜMBOOLSETE ŽESTIDE KOGU

Johannes Säre idee koguda aktsioone, mis on väikesed, hetkelised ja ootamatud, aga jätavad ometi kustumatu mulje neile, kes õigel ajal õiges kohas juhtusid olema. Kogus on hetkel üks sündmus, kirjeldus pärineb kogu algatajalt, dateerimata: Seoses Sirbi peatoimetaja vahetusega oli kultuurileht kõigil meeltel ja keeltel. Ühel õhtul olid kunstnikud Sigrid Viir ja Kristiina Hansen Nokus, kui neile sattus kätte värske Sirbi number. Viir ja Hansen inspireerusid, rääkisid end sisse Noku kööki, said kokamütsid pähe ning valmistasid spontaanselt uue retseptiga tomatisupi, mille põhiliseks komponendiks oli blenderdatud Sirp (blenderdas Tambet Tuisk). Supp serveeriti kuraator Anders Härmile, kes sõi ja kiitis.

TEOSTE, MIS SISALDAVAD EITUST/MITTE TEGEMIST KOGU

HALVA KUNSTI KOGU

Marco Laimre idee. Võiks olla suur kogu no nii halba kunsti, et kohe on! Kuna kunstimaitse läheb nagoonii ainult halvemuse suunas, siis on mõistlik koguda just sitta kunsti!

EMOTSIOONIDE-PÕHISELT KOOSTATUD KOGU

Marco Laimre idee – et kogumine ei oleks ainult meediumipõhine, a la graafika, maal jne. Seega – milline oleks kurbade teoste kogu? Milline oleks rõõmsate teoste kogu? Aga ka – närvilisus!

25 Hirmud! Nii palju uusi perspektiive!

VÄLJAMÕELDUD KUNSTNIKE KOGU

EKKMi kogudest on juba võtta nii mõnedki näited:

Hank Herron

Triin Tamm

TUNTUD KUNSTNIKU TUNDMATUTE TÖÖDE KOGU

KUNSTNIK-ILMA-ENESELE-TEADMATA KOGU

MITTE-ANTROPOMORFIDE LOODUD TEOSTE KOGU

KUNSTNIKE UNISTUSTE KOGU

Idee pärineb Kaido Olelt.

KUNSTNIKE PETTUMUSTE KOGU

Idee pärineb Kaido Olelt.

IDEAALID VS TEGELIKKUS KOGU

Idee Marten Eskolt. Teoste, näituste, sündmuste ja trükiste kirjeldused projektifaasis ning see, mis neist pärast kärpeid tegelikult välja tuli. Olme kotib ulmet, nagu ansambel. Kreatiivmootor tabavalt tähendanud on.

KULKALT KOLM KORDA VÕI ENAM EITAVA VASTUSE SAANUD PROJEKTIDE KOGU

TEOSTE KOGU, MIS TOETAVAD AVALIKUS RUUMIS EKKMI SIINVIIBIMIST

Idee pärineb Laura Tootsilt ja ka Anders Härmilt. EKKMi paiknemine tankla ja luksuslike kortermajade vahepeal vajab sümboolset tuge, et end gentrifikatsioonil mitte lasta välja puksida. Kunstiteosed, eriti suured kunstiteosed avalikus ruumis aitaksid kanda neidsamu väärtuseid ja kaasaegset kunsti laiemalt nähtavaks teha.

EKKMIS KOOSVEEDETUD HETKEDE AKA EKKMI ATMOSFÄÄRI KOGU

Idee pärineb Laura Kuuselt ja ka Marge Monkolt. EKKMi fluidumi tabamine, koostegemise ja koosolemise pühitsemine.

POOLELI JÄÄNUD TEOSTE KOGU

PIKEMALT KUI 10 000 TUNDI TEHTUD TEOSTE KOGU

LÜHEMALT KUI 1 TUND TEHTUD TEOSTE KOGU

APSU-KOGU

Idee Sigrid Viirilt. Kunstimaailm võiks näidata rohkem köögipoolt ja rääkida julgemalt oma ebaõnnestumistest, tupikuks osutunud teedest, mitte-välja kukkunud katsetustest – sest tihti sünnivad nende põhjal kõige huvitavad asjad, aga me ei saa iial teada, mis seal taga on olnud. Ei tasu häbeneda!

EKSPERIMENTAALSETE ÜRITUSTE IDEEDE KOGU

Idee pärineb Kiwalt. Üritused, mis ei ole ei see ega teine ning mille puhul dokumentatsioon on nagunii mõttetutu ja jõuetu vahetu kogemuse ees. Siia võiksid näiteks kuuluda Olematute Bändide Festival ja Cabaret Derrida.

Olles nüüd tutvunud erinevate võimalustega EKKMi kui muuseumi tuleviku osas, ongi aeg meie ekskursioon ajutiselt hoidlaks muutunud näitusemajas kokku tõmmata.

Siin ruumis näete te veel kunstiteost, mis kuulub püsiekspositsiooni hulka – Dominique Kochi neonkiri „holobiont society“, mille tagasisaatmine Šveitsi osutus nii kalliks, et EKKM maksis kunstnikule teose taastootmise kinni.

Enne veel kui me avame küsimuste ja arutelude ringi, väike kogude külastuse lõppu markeeriv tseremoonia. Nimelt, lugupeetud siinviibijad, teie olete nüüd isikud, kellel on kõige värskem ülevaade sellest, mida kujutab endast salapärane ja publikule tavaolukorras mitte-ligipääsetav nähtus nimega EKKMi kogu. See on nähtus, mis teeb EKKMist just muuseumi, mitte tavalise näitusemaja. Kuid nagu te kuulsite, on EKKM ka väike ja alamehitatud organisatsioon, mis toetub oma toimimisel aktiivsele kogukonnale – inimeste ringile, kes külastavad siin näituseid, kes teevad siin näituseid, kes ehitavad neid näituseid.

Me tahaksime seda sümpatiseerijate ringi laiendada ning tihendada ka teie seotust EKKMiga. Seega nimetame teid kõiki siinkohal pidulikult EKKMi KOGUHOIDJATEKS! Palju õnne! Siin on teie nimelised sertifikaadid, mis kinnitavad kogude tundmist, AD2021. Ei ole ühtki teost, mis teie eest varju jäi, ühtki mõtet, mida me poleks teile edastanud. Selliseid koguhoidjaid tekib nüüd palju, mis tagab, et EKKMi kogu ei vaju unustusse, kuna seda mäletab kollektiivne aju!

27 Oma uue austava tiitliga saate siit lahkuda ainult läbi nende punaste pidulike kardinate minnes – seisatage hetkeks siis seal teisel pool, laske toimunul endale kohale jõuda ning vaadake ka püsiekspositsiooni teoseid nüüd värske pilguga!

Tänan!

- 1 Bianka Soe „Õhus on Kalamaja“, 2018
- 2 Marita Muukkonen & Max Rynänen. AUTOINSTITUTIONALISM IN TALLINN – The
EKKM and the Game which is Becoming Increasingly Serious, Mustekala, 2012
- 3 [https://www.ekkm.ee/naitused/muuseumi-failid-i-kogutud-printsiihid/
4 samas](https://www.ekkm.ee/naitused/muuseumi-failid-i-kogutud-printsiihid/samas)
- 5 [https://www.ekkm.ee/naitused/eesti-kaasaegse-kunsti-muuseum/
6 SA Tallinna Kultuurikatel Põhja pst 35 ehitiste ehitusaudit, 28.10.2019,
7 <https://aktal.tallinnlv.ee/static/Aruparimised/Dokumendid/apddok20090.pdf>
8 vt ka EKKMi kodulehelt: \[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/raul-keller/
9 vt ka EKKMi kodulehelt: \\[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/neeme-kulm/
10 vt ka EKKMi kodulehelt: \\\[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/johnson-ja-
johnson/\\\]\\\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/johnson-ja-johnson/\\\)\\]\\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/neeme-kulm/\\)\]\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/raul-keller/\)](https://www.ekkm.ee/naitused/eesti-kaasaegse-kunsti-muuseum/)
- 11 Reskripti zoomi-intervjuu EKKMi juhatusega, kevad 2021, märkmed
reskripteerijate valduses
- 12 <https://cca.ee/kunstnike-andmebaas/edith-karlson>
- 13 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/anders-harm/
14 vt ka EKKMi kodulehelt: \[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/elin-kard/
15 samas\]\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/elin-kard/samas\)](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/anders-harm/)
- 16 projekti kohta leiab lisainfot: [https://www.facebook.com/uusmaterjal/
?ref=page_internal](https://www.facebook.com/uusmaterjal/?ref=page_internal)
- 17 Anna-Liisa Villmann. Neeme Kül: esmakordselt on kunstnikud seljatanud
meie muuseumi maja. EPL, 14.08.2010, [https://epl.delfi.ee/artikkel/
51281131/neeme-kulm-esmakordselt-on-kunstnikud-seljatanud-meie-muuseumi-
18 maja](https://epl.delfi.ee/artikkel/51281131/neeme-kulm-esmakordselt-on-kunstnikud-seljatanud-meie-muuseumi-maja)
- 19 rohkem infot ja lingid saadetele siit: [https://www.ekkm.ee/category/
20 teooriaklubi/](https://www.ekkm.ee/category/teooriaklubi/)
- 21 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/marge-monko/
22 vt ka EKKMi kodulehelt: \[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/kai-kaljo/
23 vt ka EKKMi kodulehelt: \\[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/hanno-soans-juri-
24 kortsagin/\\]\\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/hanno-soans-juri-kortsagin/\\)\]\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/kai-kaljo/\)](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/marge-monko/)
- 25 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/reimo-vosa-
26 tangsoo-shawn-pinchbeck-sulo-kallas/](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/reimo-vosa-tangsoo-shawn-pinchbeck-sulo-kallas/)
- 27 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/mari-laanemets/
28 vt ka EKKMi kodulehelt: \[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/kertu-ehala-ave-
29 teeaare/\]\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/kertu-ehala-ave-teeaare/\)](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/mari-laanemets/)
- 30 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/jim/
31 vt ka EKKMi kodulehelt: \[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/ou-visible-
32 solutions/\]\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/ou-visible-solutions/\)](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/jim/)
- 33 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/triin-tamm/
34 Hanno Soans Triin Tammest, <https://2013.cca.ee/kunstnikud/triin-tamm.html>
35 samas](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/triin-tamm/)
- 36 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/johannes-sare/
37 vt ka EKKMi kodulehelt: \[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/marco-laimre/
38 vt ka EKKMi kodulehelt: <https://www.ekkm.ee/kollektsioon/kiwa/>\]\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/marco-laimre/\)](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/johannes-sare/)
- 39 Elnara Taidre. Doktoritöö „Müüt, metafoor, mäng. Omamütoloogiline
tervikkunstiteos visuaalkunstis 20. sajandi paradigmavahetuse kontekstis“,
EKA, 2016, lk 254
- 40 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/alver-linnamagi/
41 samas](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/alver-linnamagi/samas)
- 42 vt ka EKKMi kodulehelt: [https://www.ekkm.ee/kollektsioon/laura-kuusk/
43 vt ka EKKMi kodulehelt: \[https://www.ekkm.ee/kollektsioon/johnson-ja-
44 johnson-2\]\(https://www.ekkm.ee/kollektsioon/johnson-ja-johnson-2\)](https://www.ekkm.ee/kollektsioon/laura-kuusk/)
- 45 Hanno Soans. Abiks katlakütja küllastajale. Sirp, 01.12.2017,
<https://sirp.ee/s1-artiklid/c6-kunst/abiks-katlakutja-kulastajale/>

29 39 Vappu Thurlow. Armastus ja väike inimene. Sirp, 28.08.2014,
https://sirp.ee/s1-artiklid/c6-kunst/2014-08-28-10-51-53/
40 Reskripti zoomi-intervjuu EKKMi juhatusega, kevad 2021, märkmed
reskripteerijate valduses
41 Reskripti vestlus Marten Eskoga, kevad 2021, märkmed reskripteerijate
valduses
42 Reskripti zoomi-intervjuu EKKMi juhatusega, kevad 2021, märkmed
reskripteerijate valduses
43 Muinsuskaitseamet. Nõuandeid museaalide muuseumikogust väljaarvamise
korraldamisel, [https://www.muinsuskaitseamet.ee/sites/default/files/13._
nouandeid_museaalide_muuseumikogust_valjaarvamise_korraldamisel_0.pdf](https://www.muinsuskaitseamet.ee/sites/default/files/13._nouandeid_museaalide_muuseumikogust_valjaarvamise_korraldamisel_0.pdf)
44 Angelica Villa. The Most Controversial U.S. Museum Deaccessions: Why
Do Institutions Sell Art? ArtNews, 26.10.2020, [https://www.artnews.com/
feature/most-controversial-museum-deaccessioning-plans-1234575019/](https://www.artnews.com/feature/most-controversial-museum-deaccessioning-plans-1234575019/)
45 samas
46 samas
47 Reskripti vestlus Sigrid Viiriga, kevad 2021, märkmed reskripteerijate
valduses
48 Muinsuskaitseamet. Nõuandeid museaalide muuseumikogust väljaarvamise
korraldamisel, samas
49 Reskripti vestlus Neeme Külмага, kevad 2021, märkmed reskripteerijate
valduses
50 Juhatuse tagaside Reskripti ettepanekule, vahendanud Evelyn Raudsepp,
kevad 2021
51 vt ka EKKMi kodulehelt: <https://www.ekkm.ee/kollektsioon/hanno-soans/>
52 vt ka EKKMi kodulehelt: <https://www.ekkm.ee/kollektsioon/superflex/>
53 vt ka EKKMi kodulehelt: <https://www.ekkm.ee/kollektsioon/kaido-ole/>
54 vt ka EKKMi kodulehelt: <https://www.ekkm.ee/kollektsioon/taavi-piibemann/>
55 http://www.folklore.ee/Graffiti/graffiti_eraldi?id=1
56 samas

EKKM	EKKMono
EKKMuuseum	EKKMikrofon
EKKMeeskond	EKKMagnet
EKKMaja	EKKMute
EKKMeetod	EKKMolbert
EKKÕtteharjutus	EKKMure
EKKMassiiv	EKKMust
EKKMagic	EKKMaamärk
EKKMina	EKKMingie
EKKMajandus	EKKMuuseum
EKKIitemateriaalsus	EKKMutter
EKKMeie	EKKMälu
EKKMarco	EKKMikrotonaalsus
EKKNemoturniir	EKKMuutja
EKKMorpheus	EKKMalts
EKKÕttetus	EKKMind
EKKMiski	
EKKMouse	Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum
EKKIihklipäev	
EKKMuuseum	Käesolev sertifikaat
EKKMalend	
EKKMovement	nr
EKKMesopotaamia	
EKKMaakaart	tõendab, et
EKKMuutuja	
EKKIitemiski	
EKKMasohhism	
EKKMuuseum	

EKKMasoonimisim

EKKMuuseum

EKKMasin

EKK*Mapping*

EKKMaraton

EKKMeenus

EKKMaailm

EKKManna

EKKMaasikas

EKKMupo

EKKMuuseum

EKK*Machinery*

EKKMajakas

EKKMarkeering

EKKMeteoriiit

EKKMuuseum

EKKMõtlus

EKKMört

EKKMärter

EKKMunder

EKK*Mushrooms*

EKKMolekul

EKK*Mindfuck*

EKKMonokroomsus

EKKMuuseum

EKKMusi

EKKMuId(vara)

EKKMuId(vana)

on

edukalt omandanud teadmised
EKKMi kogude minevikust, olevikust
ja tulevikust ning pälvitud sellega
austava tiitli EESTI KAASAEKSE
KUNSTI MUUSEUMI KOGUHOIDJA.

Antud sertifikaadi ettenäitamisel
palume selle valdajale osutada
tema töös kunstipärandi hoidmisel
igakülgselt abi!

Sertifikaadi on EKKMi nimel
väljastanud Reskript

33 Reskript küsis EKKMi juhatuselt, tegevtiimilt ning kunstnikelt, kelle teosed kogus on – MILLEKS EKKMILE KOGU?

Vastuste transkriptsioonid (ekskursiooni vältel olid esitatud videoportreedena)

MILLEKS EKKMILE KOGU?

ANDERS HÄRM

juhatuse liige, kogus ühe teosega

Noo sellepärast, et seda [muuseumit] üleüldse oleks võimalik mängida! See oli tegelikult ainus eeldus, mis kõigist nendest definitsioonidest läbi kõlas. Kui ma vaatasin ICOMi definitsiooni, siis see oli igavene pikk rodu kõikvõimalikke täiendusi, aga selle kõik oleks põhimõtteliselt võinud ühe lausega kokku võtta – muuseum on institutsioon, millel on kogu. Mis siis tegeleb selle näitamise, säilitamise, harimisega, kõik see on täiendav, aga kogu olemasolu on fundamentaalse tähtsusega, et seda nõ *performance*'it üldse alustada.

ELIN KARD

juhatuse liige, kogus ühe teosega

Eks see on selline miljoni dollari küsimus. Ega EKKMil ei olegi oma kogu vaja, ühest küljest, teisest küljest... Vähemalt alguses olime me teistmoodi asutus kui siin harjutud oldi ning siis sellise kontseptuaalsema, mitte-esemelise kogu omamine, mis teeb seda rohkem muuseumiks kui see muidu oleks, oli väga loogiline samm. Aga praegu, aastal 2021 ei ole ma selles enam nii kindel. Loomulikult on see kogu mulle ka, niipalju kui ma seda peast mäletan, väga hingelähedane, aga 100% sellest kinni hoida... Seda kogu peaks kindlasti ümber mõtestama – mis alguses jäi suures osas tegemata, nii nagu kogu muuseumiga. Teeme lihtsalt sellise punkmuuseumi, millel on punkkogu! Kõik käis õhinapõhiselt ja tekkis tänu sellele väga kiiresti. Praeguseks on muuseum aga juba jõudnud, ma ei taha öelda, et kuldsesse keskikka, aga vanuse poolest on täiskasvanuks saanud... kahjuks. Aga me teame ka, et punkarid kunagi vanaks ei saa ega siis ilmselt ka punkmuuseumid. Säilib mingisugune... mitte vastalisuse, aga teisitimõtleme võime, raamidest väljas mõtlemise võime... ja kui see kogu alles jääb, võiks see ka seda mõtlemist rohkem peegelda.

tegevtiimi liige, kogus kahe teosega

Ma arvan, et EKKM võiks säilitada oma mängulisust ja kirjutamata lähteülesannet, küsitleda ja kritiseerida kõiki muuseumiks olemise toimetehhanisme, sealhulgas ka kunstiteoste kogumist ja säilitamist aegade lõpuni. EKKM võiks püüelda selle poole, et pidevalt küsitleda kunstiteose säilitamise vajalikkust, kogusse võtmise vajalikkust, võiks neid kahte osa pidevalt ajas muutuvalt mõtestada. Kogu annab muuseumiks olemise legitiimsuse, mis võimaldab nendes sfäärides küsimusi küsida nii, et need kuskile ka kõlama jäävad.

INDREK KÖSTER

rühmituse Johnson & Johnson liige, kogus kahe teosega

Ühest küljest võib öelda, et kui juba sai koguma hakatud, siis võib ju ka edasi koguda. Vähemalt siiani olen ma aru saanud, et see kogumine ise on olnud ka suhteliselt eksperimentaalse loomuga, sel ei ole tavapärase kunstimuuseumi kogu kogumise loogikat... kui selle koguga edasi tegeleda, siis see loogika võiks selliseks ka jääda. Kui see läheb selliseks kogumiseks nagu Tartu Kunstimuuseumil või Eesti Kunstimuuseumil, siis ei ole asjal enam *point'i*.

JOHANNES SÄRE

juhatuse liige, tegevtiimi liige, kogus kolme teosega

Kõige parem, mida ma enda jaoks suutsin välja mõelda – ja see on ilmselt erinev sellest, mida teised näevad – aga minu jaoks on see kogu justkui folkloori inkubaator. See aitab maja siseselt meeles pidada mingeid kunstnikke ja näituseid läbi nende tööde, mis sinna kogudesse jäänud on. Siit on väga palju kihvte kunstnikke ja näituseid läbi käinud, mis kaovad kuidagi nagu mälust ära – aga kui vaatad neid töid, mis kogus jälle silma alla satuvad, siis see ergastab mingeid mälestusi.

KADI KESKÜLA

tegevtiimi liige, EKKMi administratiivjuht

Mina olen kõige värskem tiimi liige ja kui ma jaanuaris 2021 tuln, siis tunnistan ausalt, mulle oli väike üllatus, kui suur füüsiliste teoste kogu EKKMil on, see oli selline rõõmus

35 üllatus. Ja kui ma nüüd kogu peale mõelnud olen, siis ma tegelikult nimetaksin seda hoiukoduks – kiiresti reageeriv, paindlik, kindel – siin on olemas tugi, teosed ei pruugi siin olla igavesti, nad saavad siit jälle liikuma minna – sellise hoiukoduna peakski see asi toimima. Kus siis veel, kui mitte siin! Sellisel kujul tundub see kogu mulle oluline, hoiukoduna.

KAIDO OLE

kogus ühe teosega

Mul on eredalt meeles kunagi Anders Härmi öeldu – ma võin muidugi ka valesti mäletada – aga minu meelest tema ütles niimoodi, et selleks, et muuseum saaks olla muuseum, on võtmetingimus, et sellel oleksid kogud. Ja et EKKM teeb ka sellepärast endale kogud. Kui see on nii, siis see nii on. Tuleb mingite reeglite järgi mängida ja kui on vaja koguda, siis tuleb koguda. Ega ma muud ei oskagi selle kohta öelda... Ma ise kogun ka kunsti, ma vist julgen juba nii öelda, mul on seda nii pagana palju tekkinud, nii et eks see mingisugune niru kogu ikka ole. Aga ma kujutan ette, et üksikisiku kunsti-kogu ja institutsiooni kunstikogu on ikkagi natuke erinevad asjad, ma võin öelda, miks mina tahan, et mul oleks teiste kunstnike tööd kodus, aga miks tahab muuseum, mis või kes see iganes on – see on midagi muud...

KIWA

kogus ühe teosega

Kuskil 2003–2004 aastal tuli mulle pähe teha teos, mille nimi on „Esineb bänd Mootortüdrukud“, see oli osa minu tolleaegasest agendast, et laiendada ja ristata kontseptuaalset kunsti, eksperimentaalset kirjandust, muusikat ja helikunsti. Teos seisnes kahes mustas kastekannus, mille sees on raadiovastuvõtjad, mis edastavad ainult valget müra. Algselt ma kujutasin, et neid kastekannusid on 100 tükki, aga nagu tihti teostub suurest ideest vaid kontseptuaalne promill, siis jäi nii, et neid kastekannusid oli kaks. Tõepoolest, ma ei nimeta neid heliinstallatsiooniks, vaid see on bänd, mille nimi on Mootortüdrukud. Teos oli näitusel Linnagaleriis ja nagu minu teoste puhul tihti juhtub, tarkus tuleb tagantjärele, siis ma sain aru, et kastekannu vorm on androgüüne, tal on eend ja süvend, ning mingit erilist akustilist situatsiooni seal helikunsti seisukohalt ei teki, kastekann küll veidi võimendab seda müra. Põhimõtteliselt oli see selline sürreaalne kujund,

aga hiljem sain aru, et see haagib Malevitši musta ruudu ja Duchampi purskkaevuga, neid seoseid on seal hästi palju.

36

Laimre, kellel on eriline seos sürrealismiga, võttis selle oma kuraatorinäitusele „Hääled“ Soolaos ning aastal 2008 ma olin Kumu kohvikus kui Laimre tuli minu juurde ja avaldas soovi osta see teos EKKMi kogusse. Osta kahe krooni eest, mille ta oli just varastanud kohviku tipi-topsist. Ma olin sekundidki mõtlemata nõus, kuna mulle väga sümpatiseeris see kontseptuaalne ostuakt kontseptuaalsele muuseumile. Mõni aeg hiljem ma müüsin sama teose maha Kumule, kas 10 000 või 100 000 krooni eest. Ka Duchampi fontääne oli ju mitmeid koopiaid. See oli minu teada esimene teos EKKMi kogus ning see ütleb nii mõndagi EKKMi kogumispoliitika ja selle muuseumikogu kohta.

LAURA TOOTS

tegevtiimi liige, kogus ühe teosega

Selleks, et veelgi enam oma eksperimentaalsust testida! Kasutada seda legendi kogumispõhimõtetest ja selle abil oma eripärasust erinevate tuuride, külastuste ja kõige raames võimendada. See on paratamatult väga veider, aga just seetõttu on EKKMi tutvustamine alati lustakam. Töötajana ma kohe tunnen, kuidas ma lähen õide, sest kõik on üks selline pudru ja kapsad ja virvarr. Aga see on see minu trump, see lõpukaart, mida ma saan pärast maja näitamist alati välja käia, et vaadake – kõige obskuursem asi on meie kogu, täiesti selline fantoom.

LAURA KUUSK

kogus ühe teosega

Ma natukene siin muidugi tean seda tausta, et miks seda kollektsiooni vaja on. Kui on institutsioon, mis on defineerinud ennast muuseumina, siis loomulikult selleks, et kvalifitseeruda muuseumiks, peab neil kogu olema. Natuke niimoodi poolnaljaga sellest see kogumine ju algas. Aga siis mulle väga meeldis EKKMi kogumise printsiip või see, kuidas nad seda kogu hakkasid moodustama – see vahetuste mõte, et iga kunstnik vahetas oma töö millegi vastu, mis nad ise välja pakkusid. Ja tegelikult nii oligi see lugu, miks mina siin näitust kureerisin, et ma pakkusin, et ma vahetan oma töö näituse tegemise vastu.

37 RAUL KELLER
kogus ühe teosega

No kui nüüd võtta aluseks see, et tegemist on muuseumiga, siis muuseumil on klassikaliselt kogu. Ma ei oska muudmoodi sellele vastata. Kas on muuseumil mingi muu muuseumit defineeriv funktsioon kui see, et tal on kogu, millega ta tegeleb, mille korrastamise, uurimise ja ma ei tea, mis veel sellega kõik vaja teha on...

MARTEN ESKO
juhatuse liige, kogus kahe teosega

See on hea torkiv küsimus selles mõttes, et vastuseid on mitmeid. Üks kindlasti kõige levinum on see, et see on see „M“ EKKMis. Ega ma nii palju legaalselt taustainfot ei tea, aga väidetavalt ainus põhjus selleks, et juriidiliselt muuseum olla või kuuluda muuseumide tegevusvaldkonda, siis sul kui asutusel peaks olema kogu. Teine küsimus on et, miks või milleks – see ootab või eeldab justkui kogult mingit funktsiooni. Seni ongi sel olnud väga kaootiline funktsioon, aga samas jällegi, ma olen jäänud mõtlema, et miks peaks seda funktsiooni paika panema, kogu on samuti hea asi, mida kasutada justkui tööriistana. Kui EKKMi kontekstis on räägitud EKKMist kui institutsioonist, kui tööriistast, mida siis institutsionaalsel väljal kasutada, siis kogu funktsioon võiks samuti olla midagi nagu multi-funktsionaalse tööriista sarnast. Vastavalt olukorrale nimetada selle funktsioon. Ja noh, kõige lihtsam vastus on ka see, et see on juba olemas – küsimus ei ole kogu loomises, vaid et mis sellega peale hakata?

NEEME KÜLM
juhatuse liige, kogus kahe teosega

Ega ma ei tea. Ega tegelikult ma ei tea.
Kui üldse mõelda kogumise peale, siis mis meil [Eestis] see kogude kogumise vanus on olnud? Sada aastat on see suurusjärg äkki? Eesti Kunstimuuseum loodi vist 1919 ja ma sain aru, et sel hetkel olid vist esimesed teosed Tallinna linna kingitused, Weizenbergi teosed.

Tähendab, et teosed olid olemas. Teosed on alati olemas olnud ja EKKM tekkis nüüd. EKKM võttis mingi hetk oma nimest sõltuvalt vastu otsuse. See on see Laimre loogika, et muuseumeid ei

saa ära kaotada. Ma arvan, et see akt oli vajalik selleks, et EKKM oleks tõsiseltvõetav, et olla võrdväärset teiste kogujate hulgas. Kuigi ma ei tea, kas me kunagi oleme kuulunud ühegi muuseumiliidu alla? Vist mitte. Selles mõttes ei ole tõsiseltvõetavad.

TAAVI TALVE

rühmituse Johnson & Johnson liige, kogus kahe teosega

Ühel korralikul institutsioonil, mida EKKM ju juba nime poolest on, peab ikka olema oma kollektsioon. Ehk siis kogumine on mingit laadi funktsioon peale näituste koostamise, korraldamise ja näitamise. Ja no mis see kogu mõte võiks olla? Ma ei tea. Ma arvan, et kogu mõte on ikkagi see, et mingi aja pärast võiks see kogu midagi tähendada või midagi rääkida. Ütleme niimoodi, et kümne aasta pärast võiks EKKMi kogu põhjal võib-olla teha ka mingisuguse muu järelduse nullindate kohta, kui, et need olid normaalsed. Äkki oli midagi nagu mittenormaalset ka näiteks. See võiks huvitav olla.

MARGE MONKO

kogus ühe teosega

Algusaegadel see kogu loodigi selleks, et matkida muuseumi formaati ja õigustada seda nime. Kogumist muidugi tehti sellisel alternatiivsemal moel ja algul tõesti ka juhuslikult. Need teosed, mis minu meelest esimesena soetati, olid ikkagi seotud nende inimestega, kes siin tegutsesid. Kui kunstiteos oli liiga suur ja seda ei andnud kuhugi ära vedada ega mingile muule näitusele viia, siis võeti ta kogusse. Eks ta niimoodi vaikselt tekkis. Oluline roll on olnud ka sümbolsetel vahetusžestidel, mis tööde soetamise puhul tekkisid.

REIMO VÕSA-TANGSOO

kogus ühe teosega

Esimene vastus: miks ka mitte?

Teine vastus: sest nad saavad seda endale lubada!

Kolmas vastus: sest teistel muuseumidel on ka oma kogu.

Neljas vastus: sest ilma koguta ei oleks see muuseum.

Viies vastus: EKKMil on vaja oma kogu selleks, et mul oleks ühte oma tööd kusagil hoiustada.

39 Aga nüüd tõsisemalt rääkides, see kuues ja päris vastus on, et teiste muuseumite kogude koostamise printsiip on pisut liiga etteaimatav. EKKMil on muuseumikoguna justkui mingisugune vastukaal „tavapärasele muuseumikogule“. Kui võrrelda seda investeerimisega, siis see oleks justkui nagu kõrge riski-astmega investeerimisfond ja teised muuseumid oleksid siis väga konservatiivsed investeerimisfondid.

SIIM HIIS

Eesti Kunstiakadeemia muinsuskaitse- ja restaureerimise erialal praktikant

See kogu on nagu ise tekkinud. Asjad, mis on siit paljuski näitustelt maha jäänud. Või siis näide, et mingit teost on lihtsalt odavam ära osta kui tagasi välismaale saata. Kui on tekkinud kogum, miks siis mitte seda ka edasi hoida, seda korrastada ja süstematiseerida. Suureks eeliseks EKKMil on just nende väike kollektiiv, nad saavad vastu võtta julgemaid otsuseid, mida selle koguga teha. Näiteks pakkuda järgnevaid võimalusi tudengitele edaspidi. See on üldiselt arendamisvõimalus ja katsetamine nagu selle asutuse üks teema on lihtsalt eksperimenteerida asjadega.

MARCO LAIMRE

juhatuse liige, kogus isikliku alakoguga

See on päris, päris ränk küsimus.

Tegelikult koer. Koer saab joosta päris kiiresti, saba liputada, aga ta ei saa lennata. Natuke ujub.

Kalaga on jälle see asi, et ujub hästi, ütleme särg, aga ei lenda, ega jookse, ei kõnni ka.

Ja siis on niisugune tegelane nagu varblane. Ta lendab päris hästi, hüpleb, aga näiteks vee all ei uju.

Ja siis seal kõrval seisab neljas tegelane. Part. Naerab laial nokal.

Milleks pardile lendamine?

No vot, see on natuke nagu selles mõttes tõsine küsimus, et on kogu, on EKKM, ei ole kogu, pole EKKMi.

Muuseumil peab kogu olema. Muidu ei ole tegemist muuseumiga.

Nii lihtne see ühest küljest ongi.

Teisest küljest jällegi võib hakata arutama selle üle, mis on üldse kogude roll või mis ta võiks olla 21. sajandi keskpaigaks

või kui me tulevikku hakkame vaatama. Selge on see, et mingisugused nihked on 19. sajandi keskpaigast siiski toimunud. Või veel varemgi. Ma ei hakka Louvre'ist rääkima, ma räägin kollektioneerimisest kui „Wunderkammeri“ süsteemist.

Seda tuleb kahtlemata kogu aeg küsida, et miks me kogume? Miks see inimkond on niisugune rotilaadne tegelane, kogu aeg korjab, süstematiseerib ning analüüsib. Selles on tegelikult midagi väga võluvast. Me ju ei tea, et viie, kümne, või kahekümne või saja aasta pärast, et oi, jube lahe asi, näitame seda inimestele. Stopp, ja nüüd kukub kõik kokku – mis see siis tähendab, et me näitame seda inimestele? Kas teil ei ole 22. sajandil midagi inimestele näidata? Arvestades seda, milline on maailmas praegu piltide juurde tootmine. See on geomeetriline progressioon. Päevas toodetakse miljardeid pilte kuhugi salve. Milleks peaks siis edasi veel maale näitama?

Siin on küsimusi küll ja küll, aga tulles tagasi institutsionaalsesse positsiooni. EKKM on part. No on part, no selge see, et on part. Võib-olla isegi natuke lombakas part. Aga igal juhul part.

Kui ma lähen natukene ajas tagasi, siis oli selline mentaliteet, et muuseum on ilmingimata ka teadusasutus. Tänapäeval see ilmingimata nii ei ole. On küllalt muuseumi, mis ei tegele otseselt oma kogudega, näidatava uurimise või teadustamisega. On muuseumi, mis on ühele inimesele või ühele objektile pühendatud, ühele asjale, ühele nähtusele, ühele ajastule, ühele ajahetkele, ühele päevale. Ja on universaalseid maailma näituslikku hoiakut sisaldavad muuseumid, rahvusmuuseumid, mis peavad sisaldama kõike. Rahvusmuuseum nagu Kumu või ERM on kõik üks ja sama muuseum. Nende ideoloogia on üks ja sama, koguda kõike, näidata kõike ja põhimõtteliselt tore ju, et meil on niisugune ladu. Mul ei ole selle vastu midagi, aga mu ainukene pretensioon selle laoga on, et sinna peaks olema juurdepääs ilma piletita kõigil Eesti elanikel ja külalistel.

Järelikult väga loogiline, kuna EKKM tahab olla muuseum erinevatel põhjustel, siis ma arvan, et see on väga hea mõte. See hoiab vere käimas ja ei lase manduda. Kui ma ütlen, et ei lase, siis ma loodan, et ta seda ei tee. Ma räägin ultimatiivselt, aga ma tegelikult nii ei mõtle. Ma väljendan oma isiklikku sügavat lootust ja usku. Loodetavasti ei taandu EKKM messigaleriiks, vaid hoiab mingit nii-öelda renomeed ja taset. Mis edaspidi saab, mina ei tea, ja huvitav asi on nüüd see, et...

41 Kui nüüd oletada, et sekundi pealt tabab EKKMi pomm. See on teoreetiliselt võimalik, kuigi väga väikese tõenäosusega. Ütleme meteor. Et mis siis kogust saab? See on üks omapärane küsimus. Ma ei taha üldse viidata, et kunstiteoseid ei oleks hävinud. Meil on hirmsad sõjad selja taga 20. sajandil ja oi kui palju asju on ära põlenud ja ära hävitatud, aga hämmastavalt palju asju on suudetud säilitada. Mind pigem paneb üllatama, kui palju on säilitatud, kui mõelda teiste tsivilisatsioonide peale, millest on järgi ainult natuke kive. Näiteks inkade impeeriumist või no mida iganes.

Selles mõttes on muuseum midagi, mis käib meiega kaasas, kõigiga kaasas ja enamuse inimestel on mingisugune kollektsioon.

Ma nüüd teen julge oletuse, aga ma arvan, et inimeseks saamine eeldab, et tal on kollektsioon. Need kes ei oma mingit kogu ei kuulu inimkonna hulka. Nad on rohkem nagu loomasarnased. Seda ei tasu nüüd ka nii otseselt võtta, see on pigem metafoor. Aga mul on niisugune tunne, et siin võib-olla mingi seos.

Kunstikogu on selles mõttes veider, et see kogub eelkõige visuaalset või esteetilist. Tänapäeval muidugi ka ideid ja mõttemaailma, aga ta erineb olulisel määral tehnikamuuseumist või antropoloogiamuuseumist. Kuigi terve kunstikogu või kunstimuuseum tervikuna võib tulevikus sattuda kuskile antropoloogiamuuseumi vitriini ja see on ju täiesti loogiline.

Mulle meenus millegipärast Cargo kultuse tegelased Polüneesias. Huvitav on see, et kui neile tehti sõit Hawaile antropoloogiamuuseumisse, kus näidati uhkelt mida siis ühendriiklased ja nii-öelda valged ja mustad inimesed olid kogunud, siis nad said väga pahaseks. Nad süüdistasid muuseumit ja ekskursioonikorraldajad ja üldse kogu läänelikku tsivilisatsiooni selles, et vot sellepärast meil läkski nii sitasti viimasel ajal, et te olete kõik meie tähtsad asjad siia ära peitnud jumalate eest. Need ei olnud teile mõeldud asjad üldse!

Kui kunstnik maalib midagi või teeb midagi, siis kellele ta seda teeb, kas ta teeb muuseumile? Teeb ta seda kuuesajaks aastaks või teeb ta seda sajaks aastaks või homseks? Siin on palju küsimusi.

EKKMi jaoks on muuseumiks olemine olnud mingisugune joonealune tegevus. Et kui enam mitte midagi muud üle ei jää, siis võib alati kogudega tegeleda. See on see suur saladus, see on see, mis oli minu idee. Muuseumit ei saa hävitada. Isegi seda

neetud Mark Soosaare idiootsust seal Pärnus ei ole suudetud
ära hävitada ega tast lahti saada. Okei, ma teen nalja, aga
muuseumit on raske hävitada. See on see trikk.

42

Teisest küljest, ega meil ei ole ju kohustust, et me peame
midagi korjama. Meil on see võimalus. Ja kui tõesti enam midagi
muud üle ei jää ja on veel mõni EKKMlane nii-öelda elus, siis
jumala eest, et alati võib sellega tegeleda!

HANNO SOANS

kogus kahe teosega

Arvan, et kogu senini vastamata, õhus rippuv, justkui võimalik
tulevikku suunatud ambitsioon teeb EKKMist midagi enam kui
„just another artist-run-space gone big“. Te võiks tõepoolest
kasvõi KUMUlegi närvidel käia sellega. Kasvõi ambitsiooniga,
mis selles suunas liiguks. Mis oleks kui te alustaksite avalikke
debatte või intervjuudeseeriat, mille aluseks oleks küsimus,
et kuidas vabastada teatavas ulatuses maksudest kunstnikud,
kes teile töid kingivad? Mis muidugi tähendaks, et peaks olema
ka teatav garantii tööde säilimise kohta muuseumi poolt, mis
senini on olnud, noh, kuidas öelda, ehku peale värk...

EKKMi arhiveerimistunnus on kuuekohaline number, millele järgneb tähekombinatsioon ning kaldkriipsu järel number. Number on järjekorranumber, (K) tähistab kollektsooni, (D) deposiiti, (T) teingut, (A) annetust, (Te) tellimust ning aastaarv kollektsooni arvamise aastat.

22 teingut (T); 7 annetust (A); 2 deposiiti (D);
1 tellimus (Te); Eraldiseisev Marco Laimre kogu: 81 teost.
[kollektsooni arvatud al. 2007–... kõik Laimre teosed, mis ei kuulu teistesse kogudesse, kuuluvad EKKMi kollektsooni.]

- 1) Arhiveerimistunnus: 000000-KT/2007
MARCO LAIMRE
- 2) Arhiveerimistunnus: 000001-KT/2007
RAUL KELLER
„Reflektor“, 2007–2011
heliinstallatsioon 24 h
- 3) Arhiveerimistunnus: 000002-KT/2007
KIWA
„Teile esineb ansambel „Mootortüdrukud“, 2003
installatsioon
- 4) Arhiveerimistunnus: 000003-KT/2007
JOHNSON JA JOHNSON
„Somewhere in Europe“, 2006
videoinstallatsioon
- 5) Arhiveerimistunnus: 000001-KD/2007
JOHNSON JA JOHNSON
„Soundcheck“, 2007
2 skulptuuri, värvitud plastik, mõlemad ca. 150×170×200 cm
- 6) Arhiveerimistunnus: 000004-KT/2007
SUPERFLEX
„Non-alcoholic Vodka“, 2006
üks pudel SUPERFLEXi alkoholivaba viina
- 7) Arhiveerimistunnus: 000005-KA/2007
HANNO SOANS & JURI KORTŠAGIN
„Juubel merevaatega“, 2004
video- ja maaliinstallatsioon

- 8) Arhiveerimistunnus: 000006-KA/2008
MARI LAANEMETS
„Vanaisa“, 1997
fotoseeria
- 9) Arhiveerimistunnus: 000007-KA/2008
REIMO VÕSA-TANGSOO, SHAWN PINCHBECK & SULO KALLAS
„Polüfooniline passifoto v.2.1.“, 2008
interaktiivne installatsioon
- 10) Arhiveerimistunnus: 000008-KA/2008
KERTU EHALA & AVE TEEÄÄRE
„Ravila lipp“, 2008
installatsioon, lipp, seinmaali dokumentatsioon
- 11) Arhiveerimistunnus: 000009-KA/2009
JIM
„Kolmikportree“, 2009
installatsioon
- 12) Arhiveerimistunnus: 000011-KT/2009
NEEME KÜLM
„Lava“, 2009
installatsioon
- 13) Arhiveerimistunnus: 000012-KT/2011
HANNO SOANS
„Absolut Nafta III-VII“, 2003/2011
veri seinal
- 14) Arhiveerimistunnus: 000013-KA/2011
VISIBLE SOLUTIONS OÜ
„Clarity“, 2010
interaktiivne installatsioon
- 15) Arhiveerimistunnus: 000002-KD/2011
JOHANNES SÄRE
„NEONats“, 2009
fotoskulptuur
- 16) Arhiveerimistunnus: 000014-KT/2011
KAI KALJO
„Mida rohkem ma töötan seda vaesem ma olen“, 2006
fotoinstallatsioon, 25 fotot 36×27 cm

- 45 17) Arhiveerimistunnus: 000015-KT/2011
MARGE MONKO
„Ma ei söö lilli“, 2009
plakat
- 18) Arhiveerimistunnus: 000016-KTe/2011
TAAVI PIIBEMANN
„Eesti Poliitikapital“, 2011
stencil seinal
- 19) Arhiveerimistunnus: 000017-KT/2011
ALVER LINNAMÄGI
„Kirjad sõjaväest“, 2008
installatsioon, 4 kirja
- 20) Arhiveerimistunnus: 000018-KT/2011
ANDERS HÄRM
„Be Drunk, Be Very, Very Drunk“, 2002–2006
loeng-*performance*’i dokumentatsioon, teatrifestival
Homo Novus, Riia, 2005, video ca 23`
- 21) Arhiveerimistunnus: 000019-KT/2011
KAIDO OLE
„Uus mudel“, 2010
õli ja akrüül seinal
- 22) Arhiveerimistunnus: 000020-KT/2011
ELIN KARD
„Tip of the Day“, 2006
9 A3 formaadis maali; õli/lõuend
- 23) Arhiveerimistunnus: 000021-KT/2011
LAURA KUUSK
„Nuga“, 2008
2 valguskasti, 150×220 cm
- 24) Arhiveerimistunnus: 000022-KA/2011
TRIIN TAMM
„Retrospektiiv“, 2011
400 isekirjastatud kunstnikuraamatu „Retrospektiiv“
rebitud kaant, kile

- 25) Arhiveerimistunnus: 000023-KT/2021
DOMINIQUE KOCH
„Holobiontide ühiskond“, 2017
neoonkiri
- 26) Arhiveerimistunnus: 000024-KT/2021
DÉNES FARKAS
„Когда мы толко изучали слова“, 2011
foto pleksiklaasil
- 27) Arhiveerimistunnus: 000025-KT/2021
EDITH KARLSON
„Drama is in your head II“, 2013
11 skulptuuri
- 28) Arhiveerimistunnus: 000026-KT/2021
NEEME KÜLM
„Maja“, 2014
skulptuur
- 29) Arhiveerimistunnus: 000027-KT/2021
KIRILL TULIN
„IDA“, 2017
silt IDA, sinised ledid
- 30) Arhiveerimistunnus: 000028-KT/2021
SIGRID VIIR
„Esmaspäevast reedeni“, 2019
EKKMi fassaad, kolm värvi: tundra 140, onyx 110, patina 55
- 31) Arhiveerimistunnus: 000029-KT/2021
SIGRID VIIR
„Püha puhkus“, 2019
silt IDA, ledid, vineer, 177×170 cm
- 32) Arhiveerimistunnus: 000030-KT/2021
JOHANNES SÄRE
„Trükkimata foto toolist“, 2013
fotopaber, 65×65 cm

47 33) Arhiveerimistunnus: 000031-KT/2021
LAURA TOOTS
„Perceiving Something Different After Something Significant
Although Things Remain The Same“, 2010
tindiprint alumiiniumil, 90x60 cm

Arhiveerimistunnus: 000000-KT/2007-
MARCO LAIMRE KOGU

Kokku: 81

„Sugar Control“, 2001, video
„3 most idiotical curatorial positions“, 2007, tekst
„Kapitalismi saladused I-V“, joonistus
„Tallinn Talvel“, 2002, installatsioon
„Brickpower“, 2010, installatsioon
„No sound“, 2004, video
„emptyness & democracy“, 1996, installatsioon
„He летать!“, 1997, installatsioon
„Viimane Kafkahuvioline“, 2003, installatsioon
„Kütkesti“, 2010, foto
„Rolly-Bolly art is back again“, 2005, joonistus
„Taso I-III“, 2005, foto
„Spaghetty nr. 7“, 2004, installatsioon
„Väikesed puust inimesed väikeses puust linnas“, 2007, video
„on the city“, 1998, installatsioon
„Huiapin, Jolkin & bizdreier zanimajut kontakt“, 2005, objekt
„5 most idiotic artistic positions“, 2007, video
„Labjekt“, 2000, installatsioon
„Hunger“, 2001, installatsioon
„Watching“, 1995, installatsioon
„E.U. Positive“, 2001, video
„Fat collection I-VI“, 1999, foto
„Writers blood“, 2003, installatsioon
„§ 45“, 1998, foto
„Club estland“, 2010, installatsioon
„Airwar“, 1999, installatsioon
„Mina“, 2004, foto
„Symptonaut“, 2010, installatsioon
„Smells like teen spirit“, 2004, installatsioon
„red I-V“, foto
„Dialog mit dem abend“, 2003, installatsioon
„Kill yourself“, 2001, installatsioon
„Alles ist verboten“, 2002, installatsioon
„Subjective worldmaps I-IV“, 2002, maal

„LCD I-V“, foto
„The work of sphagaty“, 2010, installatsioon
„The list of the works belonging to the ekkm collection“,
2011, seinamaaling
„New Deal I-V“, 2007, foto
„Propaganda, Violence and vegetables“, 2006, installatsioon
„Vaiksed väärtused“, 2004, installatsioon
„The corner of hate“, 2005
„tsensuuri ei ole“, 2007, installatsioon
„Inimesed jagunevad“, 1995, list
„Wollen sie totalen sport?“, 1999, installatsioon
„I & optimismus“, 1995, objekt
„completely nothing“, 2002, installatsioon
„Pistke perse oma haaknöelad“, 2004, foto
„žiček is not in the book“, 2005, installatsioon
„venelased välja“, 2005, joonistus
„In Focus“, 1995, installatsioon
„Devided territories“, 1996, installatsioon
„Red arrow“, 1996, installatsioon
„turism on lame asi. Mine koju.“, 2005, maal
„Screensaver“, 1995, installatsioon
„You can be a anything“, 2010, installatsioon
„joonista ise! I-III“, 1996, installatsioon
„Happy holocaust day!“, 2004, foto
„At night“, 2006, foto
„Me & Art“, 1994, foto
„Majanduskasvuköver seestpoolt“, 2007, installatsioon
„Abordikaardid“, 1999, installatsioon
„Camouflage“, 1996, installatsioon
„Peter Stillmann's Pizza“, 2002, installatsioon
„Idaeurooplased jöllitavad naftafirma aktsiate kurssi“,
1996, installatsioon
„[Head]“, 1995, installatsioon
„Superlights“, 2001, lipud
„Koledaim pilt“, 2005, installatsioon
„Mina ja põhiseadus“, 1995, objekt
„Russian roulette“, 2000, video
„We got you!“, 2004, installatsioon
„End of the war“, 2003, installatsioon
„Golden Era“, 2004, installatsioon
„Kaevata siin.“, 2002, installatsioon
„Ükspuha“, 2005, installatsioon
„political reasons“, 2007, foto
„Maastiku nimi“, 1996, foto I-XII
„Ugliest part“, 2004, objekt
„Lotmans Clock“, 2004, objekt

- 49 „Me & Theatre“, 1995, objekt
„Studying idiotic space I-VI“, 2002, foto
„Must materjal“, 2000, foto

Kogust sisuliselt puuduvad teosed, tehingud lõpetamata:
[Marten Esko märkmed jaanuaris 2021]

- 1) David Kasparzaki kompass
- 2) Hank Herron „Getty Tomb“ / Frank Stella koopia (Mart Vainre maalitud)
- 3) Alexandra Galkina pliiatsi-teritused
- 4) Camille Laurelli mässajad
- 5) Uwe Schloen „mitte siin“
- 6) Psaiko asjad
- 7) „Uus materjal“ 1. eksemplar (originaal) + „Uus number!“

MÄRKMED

MÄRKMED

MÄRKMED

MÄRKMED

„Reskriptitud EKKMi kogude külastus“
Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseumis (EKKM)
mais 2021

Autorid ja ekskursioonijuhid:
Henri Hütt ja Maarin Mürk

Graafline disain:
Jaan Evart

Hoidla korrastamine ja teoste paigutus:
Johannes Säre

Video:
Mikk-Mait Kivi, Emer Värk

Projektijuht:
Evelyn Raudsepp

Kaasproduktioon:
Kanuti Gildi SAAL

Lisaks on projekti kaasatud Eesti
Kunstiakadeemia muinsuskaitse- ja
restaureerimise erialalt praktikant
Siim Hiis, kes koostas valitud teostele
seisundipassid ning kirjutab EKKMi
kogude põhjal ka oma bakalaureuse
lõputöö.

Erilised tänud:
Marten Esko, Kaisa-Piia Pedajas,
Annika Räim, e^lektron

Fotod:
Roman-Sten Tõnissoo

Kirjatüüp:
GT Pressura Mono

Paber:
Serixo 100g, Munken Polar Rough 150g

Trükk:
Quick Print

EKKMi tegevust 2021. aastal toetavad
Eesti Kultuuriministeerium,
Eesti Kultuurkapital, Muinsuskaitseamet
ja Tallinna linn.

© Reskript, EKKM, 2021

ISBN 978-9949-7368-5-0